

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

«Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα πλαίσια των ΒΙ. ΠΕ.,
ΒΙΟ.ΠΑ. και τεχνοπόλεων»

ΖΗΣΙΜΟΣ Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

Δρ. ΚΑΦΟΥΣΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ

Μ Ε Σ Ο Λ Ο Γ Γ Ι 2 0 1 2

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

«Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα πλαίσια των ΒΙ. ΠΕ.,
ΒΙΟ.ΠΑ. και τεχνοπόλεων»

ΖΗΣΙΜΟΣ Ι. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Α.Μ. 14055)

konszisi@logistiki.teimes.gr

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

Δρ. ΚΑΦΟΥΣΙΑΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ

Μ Ε Σ Ο Λ Ο Γ Γ Ι 2 0 1 2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
υποβάλλεται ενσωματωμένη σε κάθε αντίτυπο της πτ. εργασίας

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

καταχώρηση θέματος όπως στον πίνακα θεμάτων

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΩΝ

ΦΟΙΤΗΤΕΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΑΡ. ΜΗΤΡ	E-mail
ΖΗΣΙΜΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	14055	konszisi@logistiki.teimes.gr

ΕΚΘΕΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

καταχώρηση από τον εισηγητή

Blank area for the approval statement of the lecturer.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Blank box for the date.

*(Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής
δεν χρειάζεται υπογραφή)*

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Επισήμανση

Οι διαπιστώσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και οι πιθανές προτάσεις της παρούσας πτυχιακής εργασίας –εκτός των αναφορών που σημαίνονται ως λήμματα- αποτελούν προσωπικές θεωρητικές ή εμπειρικές διαπιστώσεις του σπουδαστή (σπουδάστριάς) ή της ομάδας των σπουδαστών που την επιμελήθηκαν και δεν απηγούν κατ' ανάγκη τη γνώμη του εισηγητή εκπαιδευτικού, του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Λογιστικής ή του Α.Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	4
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	10
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	10
1.1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ.....	10
1.1.1. Ορισμός.....	10
1.1.2. Πλεονεκτήματα Βιομηχανικού πάρκου.....	11
1.2. ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ	12
1.2.1. Ορισμός.....	12
1.2.2. Επενδυτικοί παράγοντες στις Τεχνοπόλεις.....	14
1.3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	15
1.3.1. ορισμός.....	15
1.3.2. Πλεονεκτήματα Εγκατάστασης σε Βιομηχανική Περιοχή.....	16
1.4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	17
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	20
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	20
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	20
2.1. ΣΚΟΠΟΣ.....	20
2.2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	24
2.2.1. Ορισμός.....	25
2.2.2. Περιβαλλοντική διάκριση.....	28
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	30
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΙ.ΠΕ. & ΒΙΟ.ΠΑ.ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	30
3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	30
3.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ.....	31
3.2.1. Επιτρεπόμενες δραστηριότητες	32
3.2.2. Χώροι οργάνωσης επιχειρηματικών πάρκων	33
3.3. Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.....	34
3.3.1. Προϋποθέσεις ίδρυσης.....	34
3.4. ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	35

3.5.	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΚΤΑΣΗΣ	36
3.6.	ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ	37
3.7.	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ.....	39
3.7.1.	Γνωμοδοτική επιτροπή	40
3.7.2.	Επιλέξιμες δαπάνες.....	41
3.8.	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	42
3.9.	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	43
3.10.	ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗ.....	44
3.11.	ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΕ ΓΗ ΚΑΙ ΣΕ ΧΡΗΜΑ.....	46
3.12.	ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ.....	47
3.13.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ.....	48
4.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	51
	ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΡΙΑ	51
4.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	51
4.2	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ	52
4.3	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ	55
4.3.1.	Συμπλέγματα επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας (<i>high-techindustrialcomplexes</i>)	55
4.3.2.	«Επιστημονικές» πόλεις (<i>sciencecities</i>).....	56
4.3.3.	Τεχνολογικό ή επιστημονικό πάρκο (<i>technology/scienceparks</i>)	57
4.3.4.	Στόχος των Τεχνοπόλεων	58
4.4	ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	59
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	63
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	65

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Το βιομηχανικό πάρκο « <i>Bobingen</i> » κοντά στο Μόναχο, της Γερμανίας.....	10
Εικόνα 2: Άποψη του χώρου «Τεχνόπολις» στην περιοχή Γκάζι της Αθήνας.....	13
Εικόνα 3: Άποψη Βιομηχανικής Περιοχής Κομοτηνής.....	15
Εικόνα 4: Το παραπάνω σχήμα Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εξετάζει την επέκταση του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) προς Μεγαλόπολη με κύριο αντικειμενικό σκοπό την τροφοδότηση με φυσικό αέριο της Μονάδας Ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ στην Μεγαλόπολη.....	20
Εικόνα 5: «Η καπιταλιστική κρίση, η κοινωνική και περιβαλλοντική δικαιοσύνη». Πλακάτ από το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ που διεξήχθη στη Βραζιλία.....	25
Εικόνα 6: Η χωροθέτηση της Β.Ε.ΠΕ Κερατέας με τη μορφή Βιοτεχνικού Πάρκου «ΒΙΟ».....	37
Εικόνα 7: Η Silicon Valley είναι το νότιο τμήμα του San Francisco Bay. Περιοχή της Βόρειας Καλιφόρνιας των Ηνωμένων Πολιτειών. Η περιοχή αυτή είναι η πατρίδα πολλών από τις μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας στον κόσμο.....	56
Εικόνα 8: Η γνωστή τεχνόπολη Tsukuba, στην Ιαπωνία.	57
Εικόνα 9: Το Κατάρ προωθεί την ανάπτυξη και την εμπορευματοποίηση της τεχνολογίας κατασκευάζοντας το παραπάνω Επιστημονικό & Τεχνολογικό Πάρκο.....	58
Εικόνα 10: Η Τεχνόπολις του Sophia Antipolis βρίσκεται στους λόφους γύρω από τις Κάννες. Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου είναι ένα σημαντικό γεγονός για τη τοπική βιομηχανία.....	59

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

- ◆ Α.Ε.: Ανώνυμη Εταιρία
- ◆ Α.Ε.Π.: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
- ◆ Α.Π.Ε.: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
- ◆ Α.Π.Π.: Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν
- ◆ Β.Ε.ΠΕ.: Βιομηχανική και Επιχειρηματική Περιοχή
- ◆ ΒΙ.ΖΩ.: Βιομηχανική Ζώνη
- ◆ ΒΙ.ΠΑ.: Βιομηχανικό Πάρκο
- ◆ ΒΙ.ΠΕ.: Βιομηχανική Περιοχή
- ◆ ΒΙΟ.ΠΑ.: Βιοτεχνικό Πάρκο
- ◆ Γ.Π.Σ.: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
- ◆ Ε.Α.Ε.Π.: Εταιρία Ανάπτυξης Επιχειρηματικού Πάρκου
- ◆ Ε.Π.: Επιχειρηματικό Πάρκο
- ◆ Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση
- ◆ ΕΠΑΝ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας
- ◆ ΕΠΕ: Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
- ◆ Ε.Π.Ε.: Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης
- ◆ Ε.Σ.Π.Α.: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
- ◆ Ε.Σ.Υ.Ε.: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
- ◆ Ε.Τ.Α.: Έρευνας Τεχνολογίας και Ανάπτυξης
- ◆ Ε.Τ.Β.Α.: Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης
- ◆ Ε.Τ.Π.Α.: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
- ◆ Ε.Τ.Π.Α.: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακών Ενισχύσεων
- ◆ Ζ.Ο.Ε.: Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου
- ◆ Ζ.Ε.Π.: Ζώνες Ειδικής Προστασίας

- ◆ Κ.Ε.Τ.Α.: Κέντρο Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης
- ◆ Ν.: Νόμος
- ◆ ΝΑ.ΒΙ.ΠΕ.: Ναυτική Βιομηχανική Περιοχή
- ◆ Ν.Ε.ΧΩ.Π.: Νομαρχιακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
- ◆ Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
- ◆ Ν.Π.Ι.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
- ◆ Ο.Ο.Σ.Α.: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
- ◆ Ο.Τ.Α.: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- ◆ Π.Δ.: Προεδρικό Διάταγμα
- ◆ ΠΔ: Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ◆ Π.Ε.Ρ.ΠΟ.: Περιοχή Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδομίας
- ◆ Π.Ε.Π.: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- ◆ Π.Ο.: Περιβαλλοντικοί Όροι
- ◆ Πολ.Δ.: Πολεοδομική Διάταξη
- ◆ Π.Π.Ε.: Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
- ◆ Π.Π.Ε.Α.: Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση
- ◆ Σ.Δ.: Συντελεστής Δόμησης
- ◆ ΣΔΙΤ: Σύμπραξη Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
- ◆ Σ.Μ.Π.Ε.: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η άνοδος της παγκόσμιας οικονομίας είναι κυρίως υποπροϊόν των τελευταίων δεκαετιών του 20^{ου} αιώνα. Η περίοδος αυτή είδε την εμφάνιση ορισμένων δραματικών αλλαγών στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική παγκόσμια πλατφόρμα. Για πολλούς οι νέες εξελίξεις στην τεχνολογία και η μετατόπιση του οικονομικού καπιταλιστικού συστήματος από τη βιομηχανική οικονομία στην οικονομία της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης, έχει φέρει επανάσταση στη ζωή των πόλεών μας. Ο νέος τύπος της κοινωνίας που αναδύεται ποικιλοτρόπως, χαρακτηρίζεται ως μετα-μοντέρνα, μετα-βιομηχανική ή παγκόσμια.

Η γνώση και οι πληροφορίες φθάνουν στην βιομηχανική παραγωγή και αυτό θεωρείται το επίκεντρο αυτών των ραγδαίων αλλαγών. Ως εκ τούτου για να συζητήσουμε και να μετρήσουμε τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων είναι σαν να επιλύουμε ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του αστικού σχεδιασμού.

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής είναι να αναδείξει την αναγκαιότητα ανάπτυξης της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα πλαίσια των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων. Ακόμη θα δοθούν παραδείγματα εφαρμογών, καινοτόμων πολιτικών από επιχειρήσεις στον Ελλαδικό και διεθνή χώρο έτσι ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα που θα οδηγήσουν σε προτάσεις για τη διαμόρφωση πολιτικής και τη χάραξη κατευθύνσεων για βελτίωση των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων στη χώρα μας.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα προσεγγίσουμε και διερευνήσουμε το θεωρητικό πλαίσιο κατασκευής και λειτουργίας των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων, με βάση της οποίας οι καινοτόμοι

επιχειρηματίες κατασκευάζουν καινοτομικά έργα με οικολογικές στρατηγικές στον Ελλαδικό αλλά και Διεθνή χώρο.

Η υπόθεση της πτυχιακής εργασίας έγκειται στην προσπάθειά μας να διαπιστώσουμε την αναγκαιότητα της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα πλαίσια κατασκευής των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων.

Η μέθοδος βασίζεται στην τεχνική της βιβλιογραφικής έρευνας, της οποίας ο λειτουργικός ρόλος είναι να δημιουργηθούν και να επεξεργαστούν τα δεδομένα έτσι ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα που αφορούν στο θέμα του πονήματος.

Η εργασία αυτή έχει ως στόχο να μελετήσουμε - εξετάσουμε τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων. Για τον λόγο αυτό η εργασία μας έχει διαρθρωθεί σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρούμε μία συνοπτική αναφορά στους ορισμούς των εννοιών 'Βιομηχανική Περιοχή' καθώς και στα πλεονεκτήματα αυτών. Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζουμε τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ορίζοντας ταυτόχρονα και την περιβαλλοντική δικαιοσύνη. Στο επόμενο κεφάλαιο προσπαθούμε να παρουσιάσουμε την πλήρη διαδικασία έγκρισης διοίκησης και οργάνωσης ενός επιχειρηματικού πάρκου. Τέλος στο τελευταίο κάνουμε τις διαπιστώσεις για την έννοια και την ανάπτυξη της τεχνόπολης στα ελληνικά περιβαλλοντικά δεδομένα.

Ζήσιμος Κων/νος
Μεσολόγγι 2012

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα περιβαλλοντικά ζητήματα είναι αρνητικές πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας στο βιοφυσικό περιβάλλον. Η οικολογία, είναι ένα κοινωνικό και περιβαλλοντικό κίνημα που ξεκίνησε στη δεκαετία του 1960, ασχολείται με περιβαλλοντικά θέματα μέσω της ευαισθητοποίησης, της εκπαίδευσης και τον ακτιβισμό.

Σημαντικά τρέχοντα περιβαλλοντικά ζητήματα μπορούν να περιλαμβάνουν την κλιματική αλλαγή, την ρύπανση, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την εξάντληση των πόρων κ.λπ. Τα κινήματα της διατήρησης του περιβάλλοντος πιέζουν για την προστασία των απειλούμενων ειδών και την προστασία όλων των οικολογικά πολύτιμων φυσικών περιοχών.

Πολλές φορές οι οικολογικά πολύτιμες φυσικές περιοχές, είναι κοντά με τις περιοχές, που είναι υπό κατασκευή, οι ΒΙ.ΠΕ. και οι ΒΙΟ.ΠΑ.. Γι' αυτό και η Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα πλαίσια των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων είναι τόσο σημαντική.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

1.1.1. Ορισμός

Βιομηχανικό πάρκο¹ (ΒΙΟ.ΠΑ., επίσης γνωστό ως βιομηχανική ζώνη) είναι μια περιοχή χωρισμένη σε ζώνες για το σκοπό την βιομηχανική της ανάπτυξη.

Μια άλλη μορφή είναι το επιχειρηματικό πάρκο² το οποίο ενδείκνυται στην ελαφρά βιομηχανία, παρά τη βαριά βιομηχανία.

Εικόνα 1: Το βιομηχανικό πάρκο «Bobingen» κοντά στο Μόναχο, της Γερμανίας.

¹Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ., Πιτσιάβα – Λατινοπούλου Μ., «Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές. Για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη», σελ.32.

²Επιχειρηματικό πάρκο είναι μια περιοχή γης στην οποία πολλές επιχειρήσεις έχουν ομαδοποιηθεί. Όλο το έργο που συνεχίζεται είναι εμπορικό, και η περιοχή βιομηχανική ή οικιστική. Αυτές είναι δημοφιλείς σε πολλές περιαστικές περιοχές, όπου η ανάπτυξη δεν είναι ολοκληρωμένη και η γη είναι φθηνότερη, άρα λόγω των χαμηλότερων δαπανών γης και χαμηλότερου κόστους για την οικοδόμηση. Επίσης συχνά βρίσκονται κοντά σε αυτοκινητόδρομους ή κύριους δρόμους.

1.1.2. Πλεονεκτήματα Βιομηχανικού πάρκου

Τα βιομηχανικά πάρκα³ που βρίσκονται συνήθως έξω από την κύρια κατοικημένη περιοχή της πόλης και συνήθως παρέχεται με καλή πρόσβαση μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών. Ιδίως όταν περισσότερα από ένα μέσα μεταφοράς συμπίπτουν: αυτοκινητόδρομοι, σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια και λιμάνια.

Βέβαια για να δημιουργηθούν τα ΒΙΟ.ΠΑ., πρωτίστως οι περιοχές γης που θα τα φιλοξενήσουν θα πρέπει να υπάρχει απαγόρευση οποιασδήποτε αγροτικής (φυτικής ή ζωικής) καλλιέργειας. Αυτή η ιδέα της προσωρινής παύσης της καλλιέργειας, πραγματοποιήθηκε μέσω ενός τύπου ζωνών⁴, οι οποίες βασίζονται σε διάφορες έννοιες:

- Για να είναι σε θέση να επικεντρωθούν αποκλειστικά σε υποδομές σε οριοθετημένη περιοχή για τη μείωση του βάρους ανά επιχείρησης, της εν λόγω υποδομής. Οι εν λόγω υποδομές περιλαμβάνουν δρόμους και παρακαμπτήριους, σιδηρόδρομους, λιμάνια, υψηλής ισχύος ηλεκτρικό ρεύμα (συχνά συμπεριλαμβανομένων τριών φάσεων), καλώδια επικοινωνιών, καθώς και μεγάλου όγκου νερού.
- Για να είναι σε θέση να προσελκύσουν νέες επιχειρήσεις, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη υποδομή σε μία θέση.
- Επιλεξιμότητα των Βιομηχανικών Πάρκων για διάφορες παροχές⁵.
- Για να αναιρέσουν βιομηχανικές χρήσεις από αστικές περιοχές και να προσπαθήσουν να μειώσουν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των βιομηχανικών χρήσεων.

³ Ευσταθίου Π., «Βιομηχανία, Έρευνα & Ανάπτυξη», σελ. 133.

⁴ Ζώνη είναι μια συσκευή από τον χωροταξικό σχεδιασμό που χρησιμοποιούνται από τις τοπικές κυβερνήσεις στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες. Η λέξη προέρχεται από την πρακτική ανακήρυξης επιτρεπόμενες χρήσεις γης με βάση αντιστοιχισμένη ζώνες οι οποίες διαχωρίζουν ένα σύνολο των χρήσεων γης από την άλλη. Ζώνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί με βάση το (ρύθμιση των χρήσεων γης που να μπορεί να τεθεί), ή μπορεί να ρυθμίσει ύψος του κτιρίου, την κάλυψη της παρτίδας, και παρόμοια χαρακτηριστικά, ή κάποιο συνδυασμό αυτών. Παρόμοια πολεοδομία μεθόδους υπαγόρευσε τη χρήση των διαφόρων περιοχών για συγκεκριμένους σκοπούς σε πολλές πόλεις από την αρχαιότητα.

⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Industrial_park#cite_note-1

- Για να μπορούν να ανταποκρίνονται στους περιβαλλοντικούς ελέγχους που είναι ειδικά σχεδιασμένοι για τις ανάγκες μιας βιομηχανικής περιοχής.

Ως συμπερασματικά διάφορα βιομηχανικά πάρκα πληρούν τα παραπάνω κριτήρια σε διαφορετικό βαθμό βέβαια. Πολλές μικρές κοινότητες έχουν δημιουργήσει βιομηχανικά πάρκα με πρόσβαση μόνο σε ένα κοντινό αυτοκινητόδρομο, και μόνο με τις βασικές υπηρεσίες κοινής ωφελείας και δρόμους. Δημόσια μέσα μεταφοράς μπορεί να είναι περιορισμένα ή ανύπαρκτα. Και το χειρότερο μπορεί να υπάρχουν λίγες ή και καθόλου ειδικές περιβαλλοντικές διασφαλίσεις.

1.2. ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ

1.2.1. Ορισμός

Ο όρος «Τεχνόπολις»⁶, αναφέρεται σε ένα κέντρο υψηλής τεχνολογίας και πληροφοριών με βάση τον τεταρτογενή τομέα της οικονομίας⁷ και βιομηχανίας. Είναι ο χώρος, στον οποίο εγκαθίστανται βιομηχανίες νέας και υψηλής τεχνολογίας, ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Οι χώροι αυτοί χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα περιβάλλοντος και μπορούν να

⁶ Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Κανκαλάς Γ., Πιτσιάβα – Λατινοπούλου Μ., «Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές. Για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη», σελ. 94.

⁷ Η τεταρτογενής τομέας της οικονομίας είναι ένας τρόπος για να περιγραφεί μια ένας τομέας βασισμένος στη γνώση της οικονομίας, ο οποίος συνήθως περιλαμβάνει υπηρεσίες όπως πληροφορίες παραγωγή και διανομή, της τεχνολογίας των πληροφοριών, τη διαβούλευση, την εκπαίδευση, την έρευνα και την ανάπτυξη, τον οικονομικό σχεδιασμό, και τέλος στη γνώση υπηρεσιών. Ο όρος έχει χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει μέσα μαζικής ενημέρωσης, τον πολιτισμό, αλλά και μορφές κυβέρνησης. Ο όρος είναι η περαιτέρω υπόθεση οριοθέτησης των τριών τομέων της βιομηχανίας, υπό την έννοια ότι ο τεταρτογενής τομέας αναφέρεται σε ένα μέρος του τρίτου ή τριτογενή τομέα. Έχει υποστηριχθεί ότι η πνευματικές υπηρεσίες είναι διαφορετικές, αρκετές για να δικαιολογήσουν ένα ξεχωριστό τομέα και δεν πρέπει να θεωρείται απλώς ως μέρος του τριτογενή τομέα. Ο τομέας αυτός εξελίσσεται σε καλά ανεπτυγμένες χώρες και απαιτεί υψηλό μορφωτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού.

περιλαμβάνουν οικιστικά συγκροτήματα, στα οποία ενσωματώνονται οι αναγκαίες αστικές λειτουργίες.

Εικόνα 2: Άποψη του χώρου «Τεχνόπολις» στην περιοχή Γκάζι της Αθήνας.

Αυτά μπορούν να αναπτυχθούν από τον ιδιωτικό τομέα ή από τη συνεργασία ή σύμπραξη μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Οι κυβερνήσεις προωθούν σε όλα τα επίπεδα, ως πανάκεια για τις πληγωμένες οικονομίες, οικονομικές αναδιαρθρώσεις και αυτό έχει ως αποτέλεσμα μεγάλες εταιρείες αλλά και μικρές επιχειρήσεις να εντοπίζονται πλέον στις τεχνοπόλεις. Η δικτύωση μεταξύ των επιχειρήσεων είναι σημαντική και κατέστη δυνατή από τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Οι Τεχνοπόλεις συνδυάζουν τεχνολογικά και επιχειρηματικά κέντρα που δημιουργούνται ειδικά γύρω από αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα.

Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για την Τεχνοπόλη στο διεθνές πλαίσιο, το οποίο εστιάζεται και τοποθετείται στην ύπαρξη τεσσάρων παραγόντων:

1. Εγκαταστάσεις Έρευνας και ανάπτυξης με την κατάλληλη υποδομή όπου θα διεξάγεται έρευνα σε έναν ή περισσότερους σχετικούς τομείς.
2. Η άμεση χωρική γειτνίαση με πανεπιστημιακά ιδρύματα είναι απαραίτητη για τη σύνδεση της έρευνας με την εκπαίδευση.

3. Το τρίτο κριτήριο είναι η παρουσία των αρμόδιων εταιρειών ως πηγή ζήτησης για την ικανότητα της Έρευνας και ανάπτυξης και των «χρηστών» (πελατών) της τεχνογνωσίας που θα παράγεται στην Τεχνόπολις και θα αποστέλλεται στην διεθνή αγορά.
4. Τέλος, πρέπει να υπάρχει επαρκής χώρος εγκαταστάσεων των εταιρειών να γεινιάζουν άμεσα με τους φορείς αρμοδιότητας, προκειμένου να επιτρέψουν την προσανατολισμένη τεχνολογία νεοσύστατων επιχειρήσεων και την δυνατότητα διακανονισμού των παραχθειςών καινοτομικών προϊόντων.

1.2.2. Επενδυτικοί παράγοντες στις Τεχνόπολεις

Σημαντικοί παράγοντες για τους επενδυτές είναι οι εξής:

- Καλά κτίρια και εργοτάξια
- Ένα ελκυστικό περιβάλλον
- Εξαιρετική πρόσβαση σε αυτοκινητόδρομο και κοντά σε διεθνές αεροδρόμιο
- Άριστες διεθνείς τηλεπικοινωνιακές εγκαταστάσεις
- Κατοικίες καλής ποιότητας για τα διευθυντικά στελέχη και,
- Εύκολη πρόσβαση σε μια «δεξαμενή» καλά εκπαιδευμένου και δραστήριου εργατικού δυναμικού.

Ο στόχος είναι να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας στη βιομηχανία για την αντικατάσταση χαμένων θέσεων εργασίας από παλιές βιομηχανίες που είναι αναθέτουσες του έργου. Ωστόσο, η εκ νέου εκβιομηχάνιση, χρησιμοποιώντας αυτά τα είδη των βιομηχανιών, δημιουργεί λιγότερες θέσεις εργασίας οπότε – δυστυχώς – χάνονται αρκετές.

1.3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Εικόνα 3: Άποψη Βιομηχανικής Περιοχής Κομοτηνής.

1.3.1. ορισμός

Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.)⁸: ΒΙ.ΠΕ. είναι ο χώρος, ο οποίος καθορίζεται, οριοθετείται, πολεοδομείται και οργανώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2545/1997 προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος υποδοχής κάθε βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας Σύμφωνα με το άρθρο 1&5 του νόμου 2545/1997 σαν βιομηχανικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες υψηλής, μέσης και χαμηλής όχλησης, κατά την έννοια του παρόντος νοούνται οι αναφερόμενες στο άρθρο 1 της 10537/18.2.1993 Υ.Α. του ΥΠΕΧΩΔΕ σε συνδυασμό με την κοινή υπουργική απόφαση 69269/5387/25.10.1990.

Ειδικότερα, η οργάνωση του χώρου για την εγκατάσταση βιομηχανικών δραστηριοτήτων αποτελεί μια σημαντική ενδιάμεση εισροή, υπό την έννοια ότι, ο χώρος αυτός (η έκταση) εξοπλίζεται με τα κατάλληλα έργα υποδομής για τη μετατροπή του σε «βιομηχανική περιοχή».

Σε πολλές χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, το πρόγραμμα των βιομηχανικών περιοχών χρηματοδοτείται από οργανισμούς του δημόσιου τομέα ή καλύπτεται κατ' ευθείαν (ολόκληρο ή μέρος) από το κρατικό προϋπολογισμό.

⁸ Μελισσάς Δ., «Οι Χρήσεις Γης και το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο», σελ.142.

Ο νόμος 2545/97 προβλέπει ότι ένας δημόσιος ή ένας ιδιωτικός φορέας, μια ανώνυμη εταιρία, μπορεί να δημιουργήσει ένα βιομηχανικό πάρκο ή ένα βιοτεχνικό πάρκο, μια βιομηχανική περιοχή, χρηματοδοτούμενος από το ελληνικό δημόσιο μέχρι 60%.

Ο θεσμός λύνει πολλά προβλήματα που αποτελούν εμπόδια στον ιδιώτη επενδυτή για να προχωρήσει στο επενδυτικό του πρόγραμμα. Του παρέχει μία ευνοϊκή τοποθεσία για εγκατάσταση, τις αναγκαίες υπηρεσίες, και πολλές φορές κατάλληλα κτιριακά συγκροτήματα.

1.3.2. Πλεονεκτήματα Εγκατάστασης σε Βιομηχανική Περιοχή

Η εγκατάσταση σε Βιομηχανική Περιοχή προσφέρει πολλά τεχνικά και επιχειρηματικά πλεονεκτήματα στον υποψήφιο επενδυτή με κυριότερα τα εξής:

- Ευνοϊκοί όροι δόμησης.
- Αναπτυγμένο δίκτυο τεχνικών υποδομών.
- Υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας (φυσικό αέριο, ευρυζωνικά δίκτυα, πυροσβεστικός σταθμός) σε επιλεγμένες ΒΙ.ΠΕ.
- Βέλτιστη συνδυασμένη συγκοινωνιακή πρόσβαση.
- Εύκολη εγκατάσταση με μειωμένες γραφειοκρατικές απαιτήσεις.
- Προνομιακή επιδότηση μέσω Αναπτυξιακού Νόμου και Δράσεων στις Ε.Ε.
- Δυνατότητα ανάπτυξης επιχειρηματικών συνεργιών και επιλεγμένου πελατολογίου.
- Δεν απαιτείται άδεια εγκατάστασης.

Όλα τα παραπάνω πλεονεκτήματα καθιστούν την επιλογή στις εγκατάστασης επιχειρήσεων στις Βιομηχανικές Περιοχές ως την πιο ελκυστική και ασφαλή λύση για τον επενδυτή.

1.4. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η βιομηχανία⁹ ανήκει στον δευτερογενή τομέα της παραγωγής και μαζί με τον πρωτογενή τομέα αποτελούν βασικούς πυλώνες της εθνικής οικονομίας. Η βιομηχανική δραστηριότητα όμως συχνά συνοδεύεται και από περιβαλλοντικά προβλήματα, που οφείλονται είτε σε απορρίψεις ρυπαντικών ενώσεων στο περιβάλλον, είτε σε αστοχία χωροθέτησης, είτε σε συνδυασμό των δυο αυτών παραγόντων.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω των ρυπαντικών απορρίψεων στο περιβάλλον εκδηλώνονται υπό τη μορφή:

- i. εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων,
- ii. υγρών αποβλήτων που απαιτούν συνήθως κατάλληλη επεξεργασία και διάθεση,
- iii. στερεών ή και επικίνδυνων αποβλήτων, που απαιτούν κατάλληλη διαχείριση,
- iv. εκπομπών θορύβου, που απαιτούν κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης.

Η αστοχία χωροθέτησης από την άλλη πλευρά οφείλεται:

- Είτε σε κακή επιλογή της θέσης εγκατάστασης της βιομηχανικής δραστηριότητας π.χ. λόγω:
 - i. απουσίας κατάλληλου αποδέκτη διάθεσης των αποβλήτων,
 - ii. έλλειψης επαρκών υποδομών διαχείρισης των αποβλήτων,
 - iii. δέσμευσης έκτασης που θα μπορούσε να αποδοθεί σε άλλες χρήσεις, όπως γεωργικές, κτηνοτροφικές, τουριστικές κ.ά.,
 - iv. γειτνίασης με αρχαιολογικούς ή πολιτιστικούς χώρους ή ευαίσθητους αποδέκτες ή αστικά ή οικιστικά κέντρα, κ.λπ.
- Είτε σε υπερσυγκέντρωση βιομηχανικών δραστηριοτήτων σε μια περιοχή, οι συνολικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οποίων

⁹ Ευσταθίου Π., «Βιομηχανία, Έρευνα & Ανάπτυξη», σελ. 23-24.

υπερβαίνουν τη φέρουσα αφομοιωτική ικανότητα του περιβάλλοντος της περιοχής αυτής.

Κατά την ιστορική διαδρομή της βιομηχανικής δραστηριότητας στην Ελλάδα παρατηρήθηκε, κυρίως από τη δεκαετία του '50 και μετά, μια ταχύρρυθμη ανάπτυξη, η οποία όμως πραγματοποιήθηκε με σχετικά άναρχο τρόπο σε ότι αφορά τη χωροθέτηση και χωρίς επαρκή ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης. Έτσι - με εξαίρεση ορισμένους θύλακες βιομηχανικής συγκέντρωσης, νομοθετημένους ή μη - η ελληνική βιομηχανία σε μεγάλο ποσοστό παρουσιάζεται γεωγραφικά διεσπαρμένη στον ελλαδικό χώρο, με τάσεις συγκέντρωσης γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Επί πλέον, για διάφορους λόγους - οικονομικούς και άλλους - η αρχική εντατική ανάπτυξη έχει παραχωρήσει πλέον τη θέση της σε μια φθίνουσα εξέλιξη, που συνεχίζεται ως τις μέρες μας.

Η Πολιτεία καλείται όχι απλώς να ανακόψει την πτωτική εξέλιξη των βιομηχανικών επενδύσεων στη χώρα, αλλά και να αντιστρέψει το κλίμα που επικρατεί, θέτοντας τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη βιομηχανικών εγκαταστάσεων που αφενός μεν θα είναι οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμες, θα ακολουθούν δηλαδή αυτό το μοντέλο ανάπτυξης που είναι γνωστό ως «αειφορική ή βιώσιμη ανάπτυξη». Το περιβάλλον και η οικονομική ανάπτυξη είναι δυο έννοιες που δεν πρέπει να αντιπαρατίθενται. Επομένως η μεγάλη πρόκληση των χρόνων που έρχονται είναι να εξασφαλιστεί η αρμονική συμβίωση της βιομηχανίας με το περιβάλλον και την κοινωνία, παράλληλα με την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της.

Για να το επιτύχει αυτό, η Πολιτεία έχει στη διάθεσή της δυο σημαντικά μεθοδολογικά εργαλεία:

1. την περιβαλλοντική αδειοδότηση και
2. τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές.

Και τα δυο αυτά εργαλεία έχουν θεσμοθετηθεί μέσα από ένα πλέγμα κανονιστικών διατάξεων, που περιλαμβάνονται στην κοινοτική και εθνική νομοθεσία.

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση εφαρμόζεται μέσω της έκδοσης Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, τις οποίες η Πολιτεία χορηγεί ύστερα από αξιολόγηση μιας περιβαλλοντικής μελέτης (Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή Περιβαλλοντική Έκθεση) που υποβάλλεται ανά περίπτωση από την υπόχρεη βιομηχανία.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

2.1. ΣΚΟΠΟΣ

Μια εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ)¹⁰ είναι η αξιολόγηση των πιθανών θετικών ή αρνητικών επιπτώσεων ενός προτεινόμενου έργου που μπορεί να έχει στο περιβάλλον. Η αξιολόγηση αποτελείται από περιβαλλοντικές¹¹, κοινωνικές και οικονομικές πτυχές του πραγματοποιήσμου έργου.

Εικόνα 4: Το παραπάνω σχήμα Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εξετάζει την επέκταση του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) προς Μεγαλόπολη με κύριο αντικειμενικό σκοπό την τροφοδότηση με φυσικό αέριο της Μονάδας Ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ στην Μεγαλόπολη.

Ο σκοπός της αξιολόγησης, είναι να εξασφαλιστεί ότι ιθύνοντες εξετάζουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν όταν

¹⁰ Βαβίζος Γ., Μερτζίνης Α., «Περιβάλλον Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», σελ.64.

¹¹ Το φυσικό περιβάλλον περιλαμβάνει όλους τους ζώντες οργανισμούς, αλλά και τα διάφορα φυσικά πράγματα τους περικλείουν στην γη που ζει. Πρόκειται για ένα περιβάλλον που περιλαμβάνει την αλληλεπίδραση όλων των ζώντων ειδών.

αποφασίσουν να προχωρήσουν ένα σχέδιο. Η Διεθνής Ένωση για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορίζει την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ως «διαδικασία του εντοπισμού, πρόβλεψης, αξιολόγησης και μετριασμού των βιοφυσικών, κοινωνικών και άλλων σχετικών αποτελεσμάτων των προτάσεων ανάπτυξης πριν ληφθούν σημαντικές αποφάσεις και δεσμεύσεις. Η ΕΠΕ είναι μοναδική στο ότι δεν απαιτεί την τήρηση ενός προκαθορισμένου περιβαλλοντικού αποτελέσματος, αλλά απαιτεί την λήψη αποφάσεων για λογαριασμό των περιβαλλοντικών αξιών στις αποφάσεις και για να δικαιολογήσει τις αποφάσεις αυτές υπό το πρίσμα των λεπτομερών περιβαλλοντικών μελετών και των δημόσιων σχολίων για τις δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εκάστοτε πρότασης¹².

Η ΕΠΕ άρχισε να χρησιμοποιείται στη δεκαετία του 1960 ως μέρος μιας ορθολογικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Περιλαμβάνει μια τεχνική αξιολόγηση που οδηγεί σε αντικειμενική λήψη αποφάσεων. Η ΕΠΕ έγινε νομοθεσία πρώτα στις ΗΠΑ (νόμος της Εθνικής Περιβαλλοντικής Πολιτικής το 1969). Από τότε έχει εξελιχθεί και έχει χρησιμοποιηθεί όλο και περισσότερο σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο, και στην Ελλάδα. Υπάρχουν διάφορες διαφωνίες σχετικά με τη χρήση της ΕΠΕ, όπως η επιρροή της, που στις αποφάσεις για την ανάπτυξη είναι περιορισμένη. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ είναι η ανάγκη για ισχυρότερη θεμελίωση της πρακτικής ΕΠΕ μέσω της κατάρτισης για τους επαγγελματίες, πρακτική καθοδήγησης σχετικά με την ΕΠΕ και τη συνέχιση της έρευνας¹³.

Οι ΕΠΕ έχουν συχνά επικριθεί για το γεγονός ότι έχουν πάρα πολύ στενά χρονικά περιθώρια όσων αφορά το πεδίο εφαρμογής τους. Αυτό το όριο καθορίζεται από τον αιτούντα και τον επικεφαλής αξιολογητή, αλλά

¹²Holder I., «Περιβαλλοντική Εκτίμηση: Ο κανονισμός της διαδικασίας λήψης αποφάσεων», σελ. 224.

¹³Jay S., Jones C., Slinn P., Wood C., «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων: Αναδρομή και Προοπτική περιβαλλοντικών επιπτώσεων Αναθεώρηση», σελ. 287.

στην πράξη, σχεδόν όλες οι ΕΠΕ αντιμετωπίζουν άμεσες αρνητικές επιπτώσεις¹⁴.

Ωστόσο, εκτός των άμεσων συνεπειών, οι εξελίξεις προκαλούν ένα πλήθος έμμεσων επιπτώσεων μέσω της κατανάλωσης αγαθών και υπηρεσιών, της παραγωγής των οικοδομικών υλικών και μηχανημάτων, επιπλέον της χρήσης γης για τις δραστηριότητες των διαφόρων βιομηχανικών παραγωγών και υπηρεσιών κ.λπ. Οι έμμεσες επιπτώσεις της εξέλιξης είναι συχνά μια τάξη μεγέθους μεγαλύτερη από ό, τι αξιολογούνται τα άμεσα αποτελέσματα από τις ΕΠΕ. Αεροδρόμια – ναυπηγεία και ΒΙ.ΠΕ. – ΒΙΟ.ΠΑ μπορούν να προκαλέσουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία λήψης διάφορων αποφάσεων¹⁵.

Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ΕΠΕ μπορεί επίσης να ωφελήσει στη διατήρηση απειλούμενων ειδών της εκάστοτε πανίδας και χλωρίδας της περιοχής. Αντί να συγκεντρώσουν τις άμεσες συνέπειες του προτεινόμενου έργου στο τοπικό περιβάλλον κάποιες ΕΠΕ χρησιμοποίησαν μια προσέγγιση του τοπίου η οποία επικεντρώθηκε σε πολύ ευρύτερες σχέσεις μεταξύ όλου του πληθυσμού ενός είδους υπό εξέταση. Ως εκ τούτου, μια εναλλακτική λύση που θα μπορούσε να προκαλέσει τουλάχιστον κάποιες αρνητικές επιπτώσεις στον πληθυσμό του είδους αυτού στο σύνολό του, παρά την τοπικό υποπληθυσμό, μπορούν να προσδιοριστούν και συνιστάται από τις ΕΠΕ¹⁶.

Υπάρχουν διάφορες διαθέσιμες μέθοδοι για τη διεξαγωγή των ΕΠΕ, κάποιοι είναι συγκεκριμένοι στην βιομηχανία και κάποιες γενικές μέθοδοι:

¹⁴Lenzen M., Murray S., Korte B., Dey C., «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων επιπτώσεων - μια μελέτη περίπτωσης με χρήση εισροών-εκροών, περιβαλλοντικών επιπτώσεων», σελ. 263.

¹⁵Shepherd A., Ortolano L., «Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, περιβαλλοντικών επιπτώσεων», σελ. 321.

¹⁶Fernandes J., «Η διαδικασία ΕΠΕ, οικολογία τοπίου και διαχείριση της διατήρησης - Αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων σε μια διαδικασία ΕΠΕ αυτοκινητόδρομου, περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σελ. 665.

- Βιομηχανικά προϊόντα: Είναι προϊόντα με περιβαλλοντική ανάλυση του κύκλου ζωής τους, ο οποίος χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό και την μέτρηση του αντίκτυπου στο περιβάλλον. Οι ΕΠΕ συνεκτιμούν τις τεχνολογικές δραστηριότητες που χρησιμοποιούνται για τα διάφορα στάδια του προϊόντος: εξόρυξη πρώτων υλών για το προϊόν και για τις βοηθητικές ύλες και τον εξοπλισμό, με την παραγωγή και τη χρήση του προϊόντος, μέχρι την διάθεση του προϊόντος, το βοηθητικό εξοπλισμό και υλικό¹⁷.
- Γενετικά τροποποιημένα φυτά: Υπάρχουν συγκεκριμένες μέθοδοι για να πραγματοποιηθούν οι ΕΠΕ γενετικά τροποποιημένων φυτών. Ορισμένες από τις μεθόδους είναι GMP-RAM, INOVA κλπ¹⁸.
- Αριθμητικές - μέθοδοι ΕΠΕ χρειάζονται ειδικές παραμέτρους και τις μεταβλητές που πρέπει να μετρηθούν για να υπολογιστούν οι τιμές των δεικτών επιπτώσεων. Ωστόσο, πολλές από τις ιδιότητες των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν μπορεί να μετρηθούν σε κλίμακα τοπίου, π.χ. η ποιότητα, η ποιότητα ζωής, η κοινωνική αποδοχή, κλπ. και μάλιστα αυτοί οι δείκτες είναι υποκειμενικοί. Έτσι, για να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις που μπορεί να χρειαστεί να πάρουν τη βοήθεια των πληροφοριών από παρόμοιες ΕΠΕ είναι τα κριτήρια των εμπειρογνομόνων, την ευαισθησία των πληγέντων πληθυσμών, κλπ. Για την αντιμετώπιση αυτών των πληροφοριών, οι οποίες είναι γενικά ανακριβής και ασαφής, η αριθμητική - λογική προσέγγιση των μεθόδων μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Αυτό ονομάζεται ως ασαφής λογική προσέγγιση¹⁹.

¹⁷Daniel S., Tsoulfas G., Pappis C., Rachaniotis N., «Η ομαδοποίηση και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διάφορων περιβαλλοντικών μεθόδων εκτίμησης των επιπτώσεων, οικολογικοί δείκτες», σελ. 125-127.

¹⁸Ο.π.

¹⁹Peche R., Rodriguez E., «διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων: Μια νέα προσέγγιση που βασίζεται στην ασαφή λογική περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σελ. 275.

Στο τέλος του έργου, μία ΕΠΕ θα πρέπει να ακολουθείται από έναν έλεγχο. Ο έλεγχος ΕΠΕ αξιολογεί την απόδοση των ΕΠΕ από τη σύγκριση των πραγματικών επιπτώσεων σε εκείνους που είχαν προβλεφθεί. Ο κύριος στόχος αυτών των ελέγχων είναι να καταστήσει τις μελλοντικές ΕΠΕ πιο έγκυρες και αποτελεσματικές. Τα δύο βασικά στοιχεία είναι:

- Επιστημονικά: Να ελέγξει την ακρίβεια των προβλέψεων και να εξηγήσει τα λάθη.
- Διαχείριση, για να αξιολογήσει την επιτυχία της άμβλυνσης για τη μείωση των επιπτώσεων.

Μερικοί άνθρωποι πιστεύουν ότι οι έλεγχοι πρέπει να εκτελούνται ως μια αυστηρή επιστημονική δοκιμή των μηδενικών υποθέσεων. Ενώ ορισμένοι πιστεύουν σε μια απλούστερη προσέγγιση, όπου μπορεί να συγκρίνουν τι πραγματικά συνέβη κατά τις προβλέψεις του εγγράφου των ΕΠΕ²⁰.

Μετά από μια ΕΠΕ, προληπτικά, ο ρυπαίνων πληρώνει τις αρχές που μπορούν να εφαρμόσουν για την πρόληψη, τον περιορισμό, ή να απαιτούν αυστηρή ευθύνη ή ασφαλιστική κάλυψη για ένα έργο που πιθανά βλάπτει το περιβάλλον. Οι Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων μερικές φορές είναι αμφιλεγόμενες.

2.2. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Η Περιβαλλοντική δικαιοσύνη (ΠΔ)²¹ είναι «η δίκαιη μεταχείριση και ουσιαστική συμμετοχή όλων των ανθρώπων ανεξάρτητα από φυλή, χρώμα, φύλο, εθνική καταγωγή, ή εισόδημα σε σχέση με την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την επιβολή των περιβαλλοντικών νόμων, των κανονισμών και των πολιτικών²². Σύμφωνα με τα λόγια του *Bunyan Bryant*, "η

²⁰Wilson L., «Μια πρακτική μέθοδος για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Έλεγχος Αξιολόγηση», σελ. 59-71.

²¹Schlosberg D., «Καθορισμός Περιβαλλοντικής Δικαιοσύνης: Θεωρίες, Κινήματα, και Φύση»

²²Miller J, Tyler G., «Περιβαλλοντική Επιστήμη: Δουλεύοντας με τη Γη (9^η έκδοση.), σελ. 37.

Περιβαλλοντική δικαιοσύνη εξυπηρετείται όταν οι άνθρωποι μπορούν να συνειδητοποιήσουν τις υψηλότερες δυνατότητές τους»²³.

Εικόνα 5: «Η καπιταλιστική κρίση, η κοινωνική και περιβαλλοντική δικαιοσύνη». Πλακάτ από το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ που διεξήχθη στη Βραζιλία.

Η Περιβαλλοντική δικαιοσύνη προέκυψε ως ιδέα στις Ηνωμένες Πολιτείες στις αρχές του 1980. Οι Υποστηρικτές της βλέπουν γενικά ότι το περιβάλλον περιλαμβάνει: «όπου ζουν, όπου εργάζονται και όπου παίζουν» και προσπαθούν να διορθώσουν την άνιση κατανομή των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων (ρύπανση, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κλπ.). οι βαθύτερες αιτίες που περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές αδικίες είναι ο «θεσμοθετημένος ρατσισμό»²⁴.

2.2.1. Ορισμός

Όπως προείπαμε, Περιβαλλοντική δικαιοσύνη είναι η δίκαιη μεταχείριση και ουσιαστική συμμετοχή όλων των ανθρώπων ανεξάρτητα από φυλή, χρώμα, εθνική καταγωγή, ή το εισόδημα σε σχέση με την ανάπτυξη, εφαρμογή και επιβολή των περιβαλλοντικών νόμων, των

²³Brayad B., «Περιβαλλοντική δικαιοσύνη», σελ. 6.

²⁴Θεσμοθετημένος ρατσισμός: είναι στην ουσία οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις των υποανάπτυκτων χωρών.

κανονισμών και των πολιτικών. Η Π.Δ. έχει αυτόν τον στόχο για όλες τις κοινότητες των ανθρώπων. Αυτό θα επιτευχθεί όταν ο καθένας έχει τον ίδιο βαθμό ευαισθησίας για την προστασία του περιβάλλοντος και είναι γνώστης των κινδύνων για την υγεία. Ακόμη έχει την ισότιμη πρόσβαση στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για ένα υγιές περιβάλλον στο οποίο ζούμε, μαθαίνουμε, και εργαζόμαστε.

Θα παραθέσω τρεις θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να υφίστανται για να υπάρχει Περιβαλλοντική δικαιοσύνη:

1. Αποφυγή, ελαχιστοποίηση ή περιορισμό δυσανάλογων υψηλών και δυσμενών επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων, σε μειονοτικούς πληθυσμούς και χαμηλού εισοδήματος πληθυσμούς.
2. Διασφάλιση της πλήρους και δίκαιης συμμετοχής όλων των δυνητικά επηρεαζόμενων κοινοτήτων στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.
3. Να αποφευχθεί η άρνηση, η μείωση, ή σημαντική καθυστέρηση στην παραλαβή των πλεονεκτημάτων των μειονοτήτων και του χαμηλού εισοδήματος πληθυσμούς.

Η περιβαλλοντική αδικία ορίζεται με τον ακόλουθο τρόπο:

Στην κατάσταση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, υπάρχει δικαιοσύνη όταν οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι, οι επενδύσεις και τα οφέλη κατανέμονται εξίσου με την έλλειψη διακρίσεων, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε επίπεδο διεθνούς δικαιοδοσίας. Και όταν η πρόσβαση σε περιβαλλοντικές επενδύσεις, τα οφέλη και τους φυσικούς πόρους, είναι ισομερώς κατανεμημένα, και όταν η πρόσβαση σε πληροφορίες, η συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα τα απολαμβάνουν όλοι.

Περιβαλλοντική αδικία υφίσταται κάποια ομάδα ανθρώπων όταν τα μέλη της βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, δηλαδή πλήττονται δυσανάλογα σε τοπικό, περιφερειακό (υπο-εθνικό επίπεδο), είτε σε εθνικό επίπεδο από

τους περιβαλλοντικούς κινδύνους ή κινδύνους, ή υποφέρουν δυσανάλογα από τις παραβιάσεις των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως οφείλονται σε σωστούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, ή δεν έχουν πρόσβαση σε περιβαλλοντικές επενδύσεις – παροχές, ή δεν έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, ή δεν συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, ή δεν έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα.

Σκοπό της Περιβαλλοντικής δικαιοσύνης για το κοινωνικό μετασχηματισμό είναι η κάλυψη βασικών ανθρωπίνων αναγκών και η βελτίωση ποιότητας της ζωής μας - οικονομική ποιότητα, η υγειονομική περίθαλψη, η στέγαση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η προστασία του περιβάλλοντος, και η δημοκρατία.

Στο βιβλίο του, ο καθορισμός της περιβαλλοντικής Δικαιοσύνης: Θεωρίες, Κινήματα, και Φύση, ο φιλόσοφος *David Schlosberg* αναλύει μυριάδες ορισμούς της δικαιοσύνης περιβάλλοντος. Ισχυρίζεται ότι οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται από περιβαλλοντικούς ακτιβιστές της δικαιοσύνης στις ΗΠΑ και σε όλο τον κόσμο ενσωματώνουν τέσσερις μεγάλες ιδέες:

- Την δίκαιη κατανομή των περιβαλλοντικών κινδύνων και τα οφέλη.
- Δίκαιη και ουσιαστική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων για περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Αναγνώριση της κοινότητας των τρόπων ζωής, τοπική γνώση, και πολιτιστική διαφορά.
- Η ικανότητα των κοινοτήτων και των ατόμων να λειτουργήσει και να ευημερήσει στην κοινωνία²⁵.

²⁵Schlosberg D., «Καθορισμός Περιβαλλοντικής Δικαιοσύνης: Θεωρίες, Κινήματα, και Φύση».

2.2.2. Περιβαλλοντική διάκριση

Οι μειονοτικές κοινότητες και τα άτομα που βαρύνονται περισσότερο με μερίδιο σε περιβαλλοντικούς κινδύνους της χώρα, απολαμβάνουν λιγότερα από τα οφέλη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από τους άλλους. Συμπεραίνω από τα παραπάνω πως η περιβαλλοντική πολιτική δικαιοσύνη δεν διαφέρει από την εκπαίδευση, της αστικής και ποινικής δικαιοσύνης.

Οι υποστηρικτές της Περιβαλλοντικής δικαιοσύνης υποστηρίζουν ότι οι πληθυσμοί των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων αναλαμβάνουν συχνά επικίνδυνες για το περιβάλλον δραστηριότητες, διότι έχουν ελάχιστες οικονομικές εναλλακτικές λύσεις ή δεν είναι σε πλήρη επίγνωση των σχετικών κινδύνων. Ο συνδυασμός αυτής της έλλειψης ενημέρωσης σε συνδυασμό με τη σχετική έλλειψη της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας καθιστά τις φτωχές κοινότητες των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων να αποτελούν συχνό στόχο για τις επικίνδυνες για το περιβάλλον δραστηριότητες.

Εκείνοι που αμφισβητούν την εγκυρότητα των επιπτώσεων του περιβαλλοντικού ρατσισμού υποστηρίζουν ότι τα περιβαλλοντικά θέματα ιστορικά ήταν λιγότερο σημαντικό για τις μειονοτικές ομάδες που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικά θέματα όπως η εκπαίδευση, κατάχρηση ναρκωτικών, εγκληματικότητα και ανεργία. Σύμφωνα με εκπροσώπηση σε ιδιωτικές και κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με το περιβάλλον είναι επέκταση της διάθεσης για περιβαλλοντικές αδικίες χαμηλά στη λίστα προτεραιοτήτων τους.

Η Περιβαλλοντική διάκριση είναι ένα θέμα που η περιβαλλοντική δικαιοσύνη επιδιώκει να λύσει. Ο Ρατσισμός και οι διακρίσεις κατά των μειονοτήτων των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων, έχει βασιστεί γύρω από την πεποίθηση της φυλετικής ανωτερότητας και κακομεταχειρίζονται

τους άλλους με βάση τις διαφορές τους. Ωστόσο, ένα μέρος του ρατσισμού που χρησιμοποιείται στην περιβαλλοντική διάκριση χρησιμοποιεί τα πλεονεκτήματα και τα προνόμια της οικονομικής²⁶. Αυτά τα προνόμια σε συνδυασμό με τις προηγούμενες προκαταλήψεις είναι μία από τις πιθανές αιτίες των αποβλήτων και της ρύπανσης που τοποθετείται σε περιοχές με υψηλές συγκεντρώσεις των μειονοτήτων και κατά συνέπεια των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων. Αυτό μπορεί να φανεί από τις πολυάριθμες κοινότητες μειονοτήτων, οι οποίες έχουν πολλούς χώρους υγειονομικής ταφής, αποτεφρωτήρες, ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ., και άλλες δυνητικά τοξικές εγκαταστάσεις κοντά σε κοινότητες²⁷. Οι υπάρχουσες προκαταλήψεις, μαζί με τις πολιτικές που εκμεταλλεύονται τα προνόμια των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών μπορεί να οδηγήσει σε περιβαλλοντική διάκριση.

Η Περιβαλλοντική διάκριση έχει ιστορικά συμβεί, συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης των αποβλήτων, την κατασκευή, και την παραγωγή ενέργειας αλλά και την κατασκευή ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ.. Οι υποδομές μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των αυτοκινητόδρομων, των λιμανιών, των αεροδρόμιων, έχουν χρεωθεί με τη δημιουργία περιβαλλοντικών αδικιών. Μεταξύ των πρώτων τεκμηριωμένων περιβαλλοντικών ρατσισμού ήταν η μελέτη της κατανομής των τοποθεσιών εναπόθεσης τοξικών αποβλήτων²⁸. Από τότε, οι χώροι διάθεσης απορριμμάτων και οι εγκαταστάσεις αποτέφρωσης αποβλήτων ήταν ο στόχος της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης²⁹. Η παραγωγή ενέργειας έχει επίσης μια σημαντική πηγή περιβαλλοντικών διακρίσεων, με έγχρωμες, φτωχές και αγροτικές κοινότητες που πλήττονται περισσότερο.

²⁶ <http://www.pollutionissues.com/Ec-Fi/Environmental-Racism.html>

²⁷ <http://www.nrdc.org/ej/history/hej.asp>

²⁸ Chavis F., Goldman A., Charles L., «Τοξικά Απόβλητα και Φυλή στις Ηνωμένες Πολιτείες: Μια Εθνική Έκθεση για τις φυλετικές και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των Κοινοτήτων με επικίνδυνων χώρων αποβλήτων. Επιτροπή για τη Φυλετική Δικαιοσύνη, σελ. 229.

²⁹ Cole L., Sheila F., «Από το μηδέν: Περιβαλλοντικός Ρατσισμός και η άνοδος του περιβαλλοντικού κινήματος Δικαιοσύνης. Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, σελ. 134.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΙ.ΠΕ. & ΒΙΟ.ΠΑ.ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της Ελλάδας την παρούσα άσχημη οικονομική κατάσταση είναι η προσέλκυση νέων ιδιωτικών επενδύσεων για την ανάπτυξη ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ. αλλά και στην περιβαλλοντική εξυγίανση υφιστάμενων βιομηχανικών συγκεντρώσεων, οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Τα βασικά σημεία, που αναφέρονται στις υποδομές, για την εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων περιλαμβάνονται³⁰:

- Περιοχές με αυξημένη συγκέντρωση δραστηριοτήτων που παρουσιάζουν έλλειψη υποδομών και έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα, μπορεί να κηρύσσονται περιοχές προς περιβαλλοντική εξυγίανση και να αναπτύσσονται σε ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ..
- Για τις άτυπες βιομηχανικές συγκεντρώσεις καθορίζεται ειδική διαδικασία περιβαλλοντικής εξυγίανσης, με δίκαιο επιμερισμό του κόστους, ώστε να αναβαθμίζονται οι υποδομές χωρίς να πλήττεται η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και να τηρείται η γενική αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- Οι μελέτες, τα έργα και οι τυχόν απαλλοτριώσεις χρηματοδοτούνται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) από το Πρόγραμμα Δημοσίων

³⁰ Τσαλικίδης Γ., Αθανασιάδου Ε., «Αειφορικός Σχεδιασμός Χρήσεων Γης. Τοπίο & Περιβάλλον», σελ.62-63.

Επενδύσεων και κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) από τους ιδιοκτήτες γης, δηλαδή από τα γνωστά Σ.Δ.Ι.Τ.

Όλα τα παραπάνω θα αποτελέσουν το έναυσμα για την υλοποίηση ενός ή περισσότερων ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ. σε μια ιδιαίτερα σημαντική για την εθνική οικονομία καμπή. Οι κύριοι στόχοι και οι σημαντικότερες καινοτομίες είναι³¹:

- ❖ Η δημιουργία νέων σύγχρονων λειτουργικών χώρων υποδοχής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με συγκεκριμένα και σαφή πλεονεκτήματα, ώστε να ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα των αντίστοιχων επιχειρήσεων.
- ❖ Η προσέλκυση επενδυτικών σχεδίων για την ανάπτυξη ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ., που θα μπορούν να επιδοτηθούν από τον Αναπτυξιακό Νόμο ή το ΕΠΑΝ.
- ❖ Η διεύρυνση των δυνατοτήτων για ανάπτυξη διαφόρων τύπων ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ. από πολλούς φορείς: τράπεζες, κατασκευαστικές εταιρίες, όμιλοι επιχειρήσεων κλπ.
- ❖ Η παροχή ολόκληρης σειράς από πλεονεκτήματα στους δυνητικούς επενδυτές (λιγότερες άδειες, δυνατότητα επιχορήγησης κλπ).
- ❖ Η δυνατότητα διεύρυνσης των τύπων επιχειρήσεων που μπορεί να υποδεχτεί ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και πέραν της μεταποίησης.
- ❖ Η περιβαλλοντική και οργανωτική εξυγίανση άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων.
- ❖ Η βελτίωση και ουσιαστική αναβάθμιση των επιχειρηματικών υποδομών.

3.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

Για την επιχειρηματική ανάπτυξη και οικονομική πρόοδο της χώρας, καθώς και την υλοποίηση του ενιαίου χωροταξικού σχεδιασμού, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των

³¹ <http://www.antagonistikotita.gr/greek/programme.asp>

πολιτών μπορούν να οργανώνονται ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου. Η ανάπτυξη ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. γίνεται για λόγους δημόσιας ωφέλειας και αποσκοπεί³²:

- ✓ στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης,
- ✓ στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εγκατεστημένων επιχειρήσεων,
- ✓ στην περιφερειακή ανάπτυξη την προστασία του περιβάλλοντος στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης και
- ✓ στη βελτίωση των υποδομών, σε περιοχές που παρουσιάζουν προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης και περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

3.2.1. Επιτρεπόμενες δραστηριότητες

Στις ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ. εγκαθίστανται και λειτουργούν³³:

- Επιχειρηματικές δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα σύμφωνα με τον Τύπο των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα,
- Πολιτιστικού και θεματικού χαρακτήρα δραστηριότητες σε ειδικού τύπου θεματικά πάρκα,
- Κέντρα καινοτομίας,
- Ερευνητικά κέντρα και εργαστήρια που σχετίζονται με εφαρμοσμένη βιομηχανική, ενεργειακή, μεταλλευτική έρευνα, κέντρα τεχνολογικής υποστήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, εργαστήρια παροχής υπηρεσιών ποιότητας ή και υψηλής τεχνολογίας, καθώς και εγκαταστάσεις που συνδέονται ή αξιοποιούν τα αποτελέσματα των εργασιών των ερευνητικών κέντρων ή των εργαστηρίων και σχολές τεχνικής κατεύθυνσης,

³² Μελισσάς Δ., «Οι Χρήσεις Γης και το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο», σελ. 403.

³³ Ο.π., σελ. 427.

- ο «Θερμοκοιτίδες» επιχειρήσεων, δηλαδή οργανωμένοι χώροι όπου εγκαθίστανται επιχειρήσεις και τους παρέχονται υπηρεσίες οργάνωσης, λογισμικού, τεχνικής υποστήριξης, σχεδιασμού προϊόντων, τεχνογνωσίας και άλλων υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία της επιχείρησης,
- ο Δραστηριότητες υποστηρικτικές ή υποβοηθητικές της λειτουργίας των επιχειρήσεων των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., καθώς και παραρτήματα, υποσταθμοί ή υπηρεσιακές μονάδες δημοσίων υπηρεσιών, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, κοινωφελών οργανισμών και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

3.2.2. Χώροι οργάνωσης επιχειρηματικών πάρκων

Η ανάπτυξη³⁴ των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. θα επιτρέπεται σε χωροθετημένους χώρους υποδοχής επιχειρήσεων, των οποίων τα γενικά και ειδικά χαρακτηριστικά, όπως και της ευρύτερης περιοχής, θα εξυπηρετούν τους σκοπούς των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και η μορφολογία του εδάφους θα είναι κατάλληλη για την υποδοχή των επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου Τύπου ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Απαγορεύεται η οργάνωση ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. εντός ζώνης προστασίας αρχαιολογικών χώρων, εντός δασών ή δασικών εκτάσεων, τόπων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή προστατευόμενων από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την πολιτιστική κληρονομιά και το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όπως αυτά ορίζονται από τις οικείες διατάξεις, και, γενικά, σε χώρους ή θέσεις όπου, από άλλες διατάξεις, απαγορεύονται οι αντίστοιχες χρήσεις του Τύπου της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

³⁴ Ο.π., σελ. 416.

3.3. Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

Η πρωτοβουλία ανάπτυξης ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. ανήκει στην Εταιρία Ανάπτυξης ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., η οποία πρέπει να έχει απαραίτητα τη νομική μορφή της ανώνυμης εταιρίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1920 (ΦΕΚ Α' 37). Σκοπός της Εταιρίας, σύμφωνα με το καταστατικό της, είναι η ανάπτυξη ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

Στο μετοχικό κεφάλαιο³⁵ της εταιρείας μπορούν να μετέχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ Α' 28), Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, νομαρχιακές ή δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί, επιμελητήρια, καθώς και ενώσεις, σύνδεσμοι ή κοινοπραξίες αυτών. Το Μετοχικό Κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται τουλάχιστον στο είκοσι τοις εκατό (20%) της αξίας του συνολικού αρχικού προϋπολογισμού του έργου, συμπεριλαμβανομένης της αξίας της γης, της οποίας την κυριότητα έχει η εταιρεία. Από το Μετοχικό Κεφάλαιο το ήμισυ τουλάχιστον πρέπει να είναι καταβεβλημένο σε μετρητά.

Η εταιρεία κατασκευής έχει τεχνική και οικονομική συγκρότηση κατάλληλη για την υλοποίηση του έργου, για τη συγκέντρωση και προώθηση των απαραίτητων στοιχείων στις αρμόδιες αρχές, για τη λήψη των σχετικών εγκρίσεων και την υλοποίηση της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

3.3.1. Προϋποθέσεις ίδρυσης

Για την ίδρυση της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. υποβάλλεται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης αίτηση από την κατασκευαστική εταιρεία που συνοδεύεται³⁶:

- ❖ από τεχνοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας - βιωσιμότητας και

³⁵ Ο.π., σελ. 442.

³⁶ Ο.π., σελ. 462,

- ❖ από μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων που εκπονείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Μέσα από τις μελέτες θα πρέπει να τεκμηριώνεται η συμβατότητα των χρήσεων της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. με τις ισχύουσες χωροταξικές ρυθμίσεις, η καταλληλότητα της συγκεκριμένης έκτασης για την εξυπηρέτηση των σκοπών της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., η τήρηση των προϋποθέσεων του νόμου, η σκοπιμότητα και βιωσιμότητα της επένδυσης, στις οποίες λαμβάνεται υπόψη και το κόστος των απαιτούμενων πρόσθετων εξωτερικών υποδομών, η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο κατά το στάδιο της κατασκευής των έργων όσο και κατά το στάδιο της λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., η τεχνική και οικονομική ικανότητα της εταιρείας να υλοποιήσει το Επιχειρηματικό σχέδιο, καθώς και η συμβολή του έργου στην τοπική και εθνική οικονομία.

Η εταιρεία μπορεί να υποβάλλει την αίτηση και όταν βρίσκεται στο στάδιο της σύστασής της (εταιρία υπό σύσταση).

3.4. ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

Η κατασκευαστική εταιρεία η θέση, η έκταση, τα όρια και τα έργα της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. με τον εκτιμώμενο προϋπολογισμό τους και η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων εγκρίνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του, κατά περίπτωση, συναρμόδιου Υπουργού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του κατά τόπο αρμόδιου Νομαρχιακού Συμβουλίου.

Εάν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο περιλαμβάνεται έκταση που καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2971/2001(ΦΕΚ Α' 285), η διαδικασία παραχώρησης χρήσης αιγιαλού και παραλίας γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Εμπορικής

Ναυτιλίας. Η απόφαση με την οποία καθορίζονται οι όροι παραχώρησης εκδίδεται με πρωτοβουλία της κατασκευαστικής εταιρείας. Για την εκτέλεση των έργων στον αιγιαλό ή στην παραλία εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2971/2001.

Στις ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. ή σε τμήματα αυτών μπορεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης να συνιστώνται Ελεύθερες Ζώνες ή να αναγνωρίζονται Ελεύθερες Αποθήκες ή Τελωνειακές Αποθήκες ή Χώροι Προσωρινής Αποθήκευσης, η ίδρυση και λειτουργία των οποίων διέπεται από τις ισχύουσες κοινοτικές και εθνικές τελωνειακές διατάξεις³⁷.

3.5. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΚΤΑΣΗΣ

Εφόσον η κατασκευαστική εταιρεία έχει διασφαλίσει το ογδόντα τοις εκατό (80%) της έκτασης που θα καταλάβει η ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και της χορηγηθεί η έγκριση ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., για το υπόλοιπο είκοσι τοις εκατό (20%) της συνολικής έκτασης που ανήκει σε τρίτους πλην της ΕΑΕΠ κατόχους γης μπορεί:

- είτε να επέρχεται συμφωνία, η οποία περιβάλλεται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, μεταξύ των κατόχων της γης και της εταιρείας για την ανάπτυξη της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. στα πλαίσια του νόμου. Στην περίπτωση αυτή οι κάτοχοι της γης συμμετέχουν στον προϋπολογισμό ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. ανάλογα με τη γη που κατέχουν και παραλαμβάνουν αντίστοιχα πολεοδομημένη γη,
- είτε, σε αντίθετη περίπτωση, απαλλοτριώνεται η έκταση γης μέχρι το 20% της συνολικής έκτασης, η οποία είναι απαραίτητη για τη λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2882/2001 υπέρ και με δαπάνες της κατασκευαστικής εταιρείας.

³⁷ Χριστοφιλόπουλος Δ., «Πολιτιστικό Περιβάλλον - Χωρικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη», σελ. 132.

Επιτρέπεται η λειτουργία υφιστάμενων δραστηριοτήτων εντός της έκτασης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., , με την προϋπόθεση είτε ότι θα μετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό, τουλάχιστον, ανάλογο της αξίας της έκτασης που κατέχουν είτε ότι θα συμμετέχουν στη διαδικασία πολεοδόμησης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Οι επιχειρήσεις αυτές οφείλουν να συμμορφωθούν με τους όρους του κανονιστικού πλαισίου και του Κανονισμού Λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

3.6. ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ

Μετά την απόφαση ανάπτυξης οι ΒΙ.ΠΕ. και οι ΒΙΟ.ΠΑ. πολεοδομούνται³⁸. Προς το σκοπό αυτό καταρτίζεται από την κατασκευαστική εταιρεία πολεοδομική μελέτη με βάση οριζοντιογραφία και υψομετρικό τοπογραφικό και κτηματογραφικό διάγραμμα. Η πολεοδομική μελέτη πρέπει να περιλαμβάνει το πολεοδομικό - ρυμοτομικό σχέδιο, τον πολεοδομικό κανονισμό, έκθεση που περιγράφει και αιτιολογεί τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, τους όρους δόμησης, τις χρήσεις γης και τους σχετικούς περιορισμούς ή απαγορεύσεις ή υποχρεώσεις και κάθε άλλη ρύθμιση που επιβάλλεται από πολεοδομικούς λόγους.

Εικόνα 6: Η χωροθέτηση της Β.Ε.Π.Ε Κερατέας με τη μορφή Βιοτεχνικού Πάρκου «ΒΙΟ».

³⁸ Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ., Πιτσιάβα – Λατινοπούλου Μ., «Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές. Για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη», σελ. 302.

Οι προδιαγραφές των πολεοδομικών μελετών, οι όροι δόμησης για κάθε Τύπο ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται τα παρακάτω όρια:

- Συντελεστής κάλυψης μέχρι 60%
- Συντελεστής δόμησης μέχρι 1.6
- Ελάχιστο εμβαδόν γηπέδων 1000 τ.μ. για Επιχειρηματικά Πάρκα Τύπου Α και Τύπου Β και 500 τ.μ. για τους υπόλοιπους Τύπους.
- Ελάχιστο ποσοστό πρασίνου 5%
- Ελάχιστο ποσοστό κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων 30% υπολογιζόμενο επί της συνολικής επιφάνειας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Στο ποσοστό αυτό περιλαμβάνονται χώροι εντός της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. με ήδη διαμορφωμένη τέτοια χρήση. Από το ποσοστό των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων τουλάχιστον ποσοστό 5% θα αφορά χώρους πρασίνου και 5% χώρους για κοινωφελείς εγκαταστάσεις και κτίρια . Ο συντελεστής κάλυψης για τα κοινωφελή κτίρια δεν θα ξεπερνάει το 50%.

Στην ίδια απόφαση καθορίζονται τα στοιχεία που πρέπει να υποβληθούν για τη διαπίστωση των παραπάνω προϋποθέσεων, ο τύπος και το περιεχόμενο των μελετών και των λοιπών στοιχείων, τα παράβολα και το ύψος αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Η πολεοδομική μελέτη εγκρίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ύστερα από γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος. Η εφαρμογή της πολεοδομικής μελέτης πραγματοποιείται με την κατάρτιση από την κατασκευαστική εταιρεία πράξης εφαρμογής που εγκρίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

Μόλις η κατασκευαστική εταιρεία καταρτίσει την πολεοδομική μελέτη και την πράξη εφαρμογής έχει υποχρέωση να τις δημοσιοποιήσει.

Ενστάσεις κατά της υπό έγκριση πολεοδομικής μελέτης ή της πράξης εφαρμογής υποβάλλονται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος αποφασίζει επ' αυτών πριν από την έγκριση. Η διαδικασία δημοσιοποίησης της πολεοδομικής μελέτης και της πράξης εφαρμογής, υποβολής και εκδίκασης των ενστάσεων, οι σχετικές προθεσμίες και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Μέχρι την έκδοση της απόφασης επιχορήγησης των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. οι εκτάσεις που προέρχονται από εισφορές σε γη περιέρχονται προσωρινά στην κατοχή της εταιρείας, προκειμένου να δημιουργηθούν οι κοινόχρηστοι χώροι καθώς και κτίρια και κάθε είδους εγκαταστάσεις που κρίνονται αναγκαίες για τη λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

3.7. ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ

Η τελική απόφαση έγκρισης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. παρέχεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως³⁹. Η απόφαση εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση επταμελούς επιτροπής. Σε περίπτωση επιχορήγησης, στην ίδια απόφαση καθορίζονται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών και το ποσοστό επιχορήγησης. Η κατασκευαστική εταιρεία για να λάβει την έγκριση επιχορήγησης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. πρέπει να πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- ✓ Να έχει συστήσει την ανώνυμη εταιρία,
- ✓ Να έχει διασφαλίσει τελεσίδικα το 100% της γης,
- ✓ Να προσκομίσει εγκεκριμένη πολεοδομική μελέτη,
- ✓ Να έχει εκπονήσει όλες τις τεχνικές μελέτες των έργων υποδομής, στις οποίες ενσωματώνονται, επίσης, προμελέτες των απαιτούμενων έργων εξωτερικής υποδομής,

³⁹ Ο.π., σελ. 292-293.

- ✓ Να υποβάλλει τις μελέτες και τα στοιχεία της έγκρισης ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. επικαιροποιημένα, εφόσον υπάρχουν αλλαγές,
- ✓ Να έχει εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση των έργων,
- ✓ Να υποβάλει προς έγκριση σχέδιο Κανονισμού Λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.,
- ✓ Να καταθέσει εγγυητική επιστολή ύψους 2% του προϋπολογισμού της επένδυσης, η οποία επιστρέφεται μετά την ολοκλήρωση των έργων υποδομής. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης των έργων υποδομής η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται μόνο μετά τη διαπίστωση από τα αρμόδια όργανα ελέγχου ότι αποκαταστάθηκε πλήρως το τοπίο. Σε διαφορετική περίπτωση η εγγύηση καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.

Η υποβολή των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών γίνεται εντός προθεσμίας δύο (2) ετών από την έγκριση ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται μέχρι έξι (6) μήνες με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης της Εταιρίας Ανάπτυξης ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., εφόσον έχουν προχωρήσει και εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν, εντός της προθεσμίας παράτασης, οι ενέργειες που απαιτούνται για την τελική έγκριση. Εάν παρέλθει άπρακτη η παραπάνω προθεσμία, ανακαλείται αυτοδικαίως η απόφαση ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

3.7.1. Γνωμοδοτική επιτροπή

Για την έκδοση της απόφασης επιχορήγησης των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.⁴⁰ συγκροτείται επταμελής γνωμοδοτική επιτροπή που εισηγείται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών, το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου και το ποσοστό επιχορήγησης της επένδυσης και κάθε άλλη συναφή πρόταση για την έκδοση της απόφαση επιχορήγησης. Η σύνθεση, η

⁴⁰ Ευσταθίου Π., «Βιομηχανία, Έρευνα & Ανάπτυξη», σελ. 95.

συγκρότηση, οι αρμοδιότητες και τα διαδικαστικά θέματα λειτουργίας της επταμελούς γνωμοδοτικής επιτροπής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης.

3.7.2. Επιλέξιμες δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες για την ανάπτυξη των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. αφορούν⁴¹:

- στην εκπόνηση μελετών και σχεδίων υποδομών,
- στην κατασκευή έργων υποδομής,
- στην κατασκευή κοινόχρηστων και κοινωφελών υποδομών και εγκαταστάσεων και στη διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου,
- στις ηλεκτρομηχανολογικές και λοιπές εγκαταστάσεις και στον μηχανολογικό εξοπλισμό για κοινές υπηρεσίες των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.,
- τον εξοπλισμό ηλεκτρονικής διαχείρισης των υποδομών, τις διευκολύνσεις στη χρησιμοποίηση νέων σύγχρονων τεχνολογικών υποδομών επικοινωνιών και πληροφορικής,
- δαπάνες σύνδεσης με δίκτυα ηλεκτρισμού, τηλεπικοινωνιών και φυσικού αερίου,
- δαπάνες για την επίβλεψη και διοίκηση του έργου και
- απόκτηση γης μέχρι 10% του κόστους των τεχνικών έργων.

Οι παραπάνω δαπάνες μπορούν να επιχορηγούνται από το Υπουργείο Ανάπτυξης από πιστώσεις που προέρχονται είτε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων είτε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακών Ενισχύσεων (Ε.Τ.Π.Α.). Εάν η πηγή επιχορήγησης προέρχεται από κοινοτικούς πόρους, ως τελικός δικαιούχος ορίζεται το Υπουργείο Ανάπτυξης.

⁴¹http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/job_creation_measures/160015_el.htm

Η δημόσια επιχορήγηση υπολογίζεται επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και μπορεί να καλύψει ποσοστό, μέχρι το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο, που προβλέπεται από το χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων, που έχει εγκριθεί για την Ελλάδα.

Η ίδια συμμετοχή δεν μπορεί να είναι κατώτερη του 25% του επενδυτικού σχεδίου.

Μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου το ύψος των επιλέξιμων δαπανών που εγκρίθηκαν προς επιχορήγηση μπορεί να διαφοροποιείται, όμως στην περίπτωση αυτή, η αύξηση του προϋπολογισμού δεν μπορεί να ξεπεράσει τον αρχικό προϋπολογισμό σε ποσοστό ανώτερο του δέκα τοις εκατό (10%).

3.8. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Η διοίκηση, η διαχείριση και η, εν γένει, λειτουργία του Επιχειρηματικού Πάρκου ρυθμίζονται από τον Κανονισμό Λειτουργίας που καταρτίζεται από την εταιρεία και υποβάλλεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά. Με την ίδια διαδικασία τροποποιείται ο παραπάνω Κανονισμός με πρόταση της εταιρείας ή του φορέα που ασκεί τη διαχείριση της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Με τον Κανονισμό Λειτουργίας ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. ρυθμίζονται τα εξής⁴²:

- ➔ Οι όροι και οι προϋποθέσεις εγκατάστασης και λειτουργίας των επιχειρήσεων στη ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..
- ➔ Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών των ακινήτων και οι περιορισμοί της ιδιοκτησίας τους προς όφελος της λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., καθώς και των λοιπών εγκατεστημένων επιχειρήσεων.
- ➔ Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις επί των κοινόχρηστων χώρων, υποδομών και εγκαταστάσεων.

⁴² Τσαλικίδης Γ., Αθανασιάδου Ε., «Αειφορικός Σχεδιασμός Χρήσεων Γης. Τοπίο & Περιβάλλον», σελ. 87.

- ➔ Τα ζητήματα που αφορούν στη διοίκηση και διαχείριση και, ιδίως, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του Φορέα Διοίκησης και Διαχείρισης και των εγκατεστημένων επιχειρήσεων.
- ➔ Η αμοιβή του ασκούντος τη διοίκηση και διαχείριση για τις παρεχόμενες από αυτόν υπηρεσίες.
- ➔ Οι απαιτούμενες για τη λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. δαπάνες και ο τρόπος είσπραξης και κατανομής τους στους ιδιοκτήτες γης και τις εγκατεστημένες επιχειρήσεις.
- ➔ Ο τρόπος και το είδος εκμετάλλευσης των κοινόχρηστων χώρων, έργων και υπηρεσιών.
- ➔ Οι υποχρεώσεις για τη συντήρηση και ανάπτυξη των έργων υποδομής της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..
- ➔ Ο ηλεκτροφωτισμός των κοινόχρηστων χώρων και εγκαταστάσεων, η αποκομιδή των απορριμμάτων.
- ➔ Καταγράφονται οι όροι και οι περιορισμοί που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχική έγκριση, τους οποίους πρέπει να τηρούν οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις.
- ➔ Η διάρκεια της πρώτης διαχειριστικής περιόδου και κάθε διαχειριστικής περιόδου.
- ➔ Ο τρόπος λήψης αποφάσεων.
- ➔ Κάθε λεπτομέρεια που έχει σχέση με τη διοίκηση, τη διαχείριση και την, εν γένει, λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

3.9. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οι εξωτερικές υποδομές που απαιτούνται, σύμφωνα με το Επιχειρηματικό Σχέδιο, να κατασκευαστούν για την απρόσκοπτη λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., καταγράφονται στην απόφαση αρχικής έγκρισης ανάπτυξης του⁴³. Εξ αυτών τα δημόσια έργα εντάσσονται, κατά

⁴³ Ο.π., σελ. 92

προτεραιότητα, στα προγράμματα των αντίστοιχων φορέων και υλοποιούνται υποχρεωτικά εντός του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης των έργων της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Η αρχική εκτίμηση για το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων αυτών γίνεται από τον αρμόδιο για την εκτέλεση του έργου φορέα, εγγράφως, και αποστέλλεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση σε αυτούς των σχετικών αποφάσεων καθορισμού της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

Τα έργα που αναφέρονται στις εξωτερικές υποδομές και των οποίων η κατασκευή δεν ανήκει στην αρμοδιότητα δημόσιων φορέων ή Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κατά προτεραιότητα, εντάσσονται στα προγράμματα των αντίστοιχων φορέων και υλοποιούνται εντός του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης των έργων της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ..

Έγγραφο εκτίμηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των έργων αυτών, καθώς και του κόστους κατασκευής τους αποστέλλεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση σε αυτούς της απόφασης έγκρισης ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Το κόστος αυτών των εξωτερικών έργων υποδομής βαρύνει κατά ποσοστό που ανέρχεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού κόστους κατασκευής τους φορείς ίδρυσης και εκμετάλλευσης των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) καλύπτεται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

3.10. ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΠΟΛΕΟΔΟΜΗΣΗ

Σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού ως ΒΙΠΑ - ΒΙΟΠΑ και σε ΖΟΕ με χρήση βιομηχανική μπορεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων να οργανωθεί Επιχειρηματικό Πάρκο τύπου Β και τύπου Γ για εγκατάσταση των δραστηριοτήτων του.⁴⁴

⁴⁴ Βαβίτζος Γ., Μερτζίνης Α., «Περιβάλλον Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», σελ. 228-229.

Για το σκοπό αυτό υποβάλλεται αίτηση από τους ιδιοκτήτες γης που αποδεδειγμένα κατέχουν ποσοστό γης που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο εξήντα τοις εκατό (60%) της συνολικής έκτασης και συνοδεύεται από σχέδιο τεχνικής οργάνωσης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., στο οποίο καταγράφονται:

η κατ' αρχήν πολεοδομική οργάνωση της περιοχής,

- το γενικό σχέδιο διάταξης και περιγραφής των έργων υποδομής των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων, εγκαταστάσεων και κτιρίων,
- τα κτίρια προς κατεδάφιση,
- η αρχική εκτίμηση του προϋπολογισμού των έργων και της δαπάνης που θα καταβάλλεται για την αποζημίωση των ιδιοκτητών των κτιρίων που τυχόν θα κατεδαφιστούν. Το κόστος αποζημίωσης κατεδαφίσεων κτιρίων και το κόστος δημιουργίας υποδομών συνυπολογίζεται στον προϋπολογισμό του έργου.

Οι ιδιοκτήτες γης για την οργάνωση της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.θα πρέπει να συστήσουν Εταιρία Ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Την αίτηση για την έκδοση της απόφασης οργάνωσης του Επιχειρηματικού Πάρκου μπορούν να την υποβάλλουν και όταν η εταιρεία βρίσκεται στο στάδιο της σύστασης (υπό σύσταση εταιρία) με την προϋπόθεση ότι έχουν διασφαλίσει τη συμμετοχή των ιδιοκτητών γης που κατέχουν ποσοστό γης ίσο με το 51% της συνολικής έκτασης στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Οι ιδιοκτήτες γης έχουν την υποχρέωση της εισφοράς σε γη και σε χρήμα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ακόμη και αν δεν επιθυμούν να συμμετέχουν στο φορέα οργάνωσης.

Οι δαπάνες που αφορούν την κατασκευή των εγκεκριμένων έργων και οι δαπάνες για την αποζημίωση κατεδάφισης κτιρίων, κατά το μέρος που δεν καλύπτονται από την εισφορά σε χρήμα, καλύπτονται από δημόσια επιχορήγηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό ενίσχυσης του Περιφερειακού Χάρτη ενίσχυσης της Ελλάδας. Επιπλέον δαπάνες καλύπτονται από το Φορέα υλοποίησης.

3.11. ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΕ ΓΗ ΚΑΙ ΣΕ ΧΡΗΜΑ

Για τη δημιουργία υποδομών κάθε ιδιοκτήτης γης υποχρεούται σε εισφορά σε γη και σε χρήμα. Το ποσοστό εισφοράς σε γη ορίζεται στο 30% της έκτασης που κατέχει ο ιδιοκτήτης της γης και η εισφορά σε χρήμα σε ποσοστό 10% της αξίας της έκτασης που απομένει μετά την εισφορά γης. Η διαχείριση των εισφορών σε γη και χρήμα γίνεται από την εταιρεία⁴⁵.

Υφιστάμενα οδικά δίκτυα εντός των ορίων της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. συνυπολογίζονται στην εισφορά γης, η οποία μπορεί να μειωθεί κατά το μέρος που καλύπτεται από τις υφιστάμενες κοινόχρηστες ή κοινωφελείς υποδομές.

Κατά την πολεοδόμηση οι εκτάσεις που προκύπτουν από την εισφορά σε γη προορίζονται για την δημιουργία κοινόχρηστων και κοινωφελών υποδομών και χώρων πρασίνου. Σε κάθε περίπτωση οι χώροι πρασίνου πρέπει να καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 5% της συνολικής έκτασης, τα έργα οδοποιίας, οι χώροι στάθμευσης, οι πλατείες, οι Μονάδες Καθαρισμού Αποβλήτων και οι υπόλοιπες κοινόχρηστες ή κοινωφελείς υποδομές πρέπει να καταλαμβάνουν το 20% της συνολικής έκτασης και ποσοστό 5% της συνολικής έκτασης προορίζεται για δημιουργία κοινωφελών χρήσεων όπως κτίριο Διοίκησης, εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών κ.α..

Κατά την πολεοδόμηση το ελάχιστο εμβαδόν άρτιου γηπέδου ορίζεται σε 1000 τ.μ. Γήπεδα με μικρότερη έκταση μπορούν να δημιουργήσουν άρτιο γήπεδο με συνένωση και η σχετική πράξη συνένωσης υποβάλλεται στο φορέα υλοποίησης πριν την υποβολή της πολεοδομικής μελέτης.

⁴⁵ Ο.π., σελ. 235.

3.12. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ

Η εποπτεία και η παρακολούθηση της διαχείρισης και της, εν γένει, λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., της κατασκευαστικής εταιρείας και του εκάστοτε Φορέα διαχείρισης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. ασκείται από τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ) του Υπουργείου Ανάπτυξης⁴⁶.

Η εποπτεία συνίσταται στη διενέργεια τακτικών ή έκτακτων ελέγχων επί των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., των εταιρειών διαχείρισης, των εκάστοτε Φορέων Διαχείρισης και των εγκατεστημένων επιχειρήσεων για τη διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων του παρόντος νόμου, του Κανονισμού Λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., της απόφασης έγκρισης ανάπτυξης και επιχορήγησης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., των περιβαλλοντικών όρων και της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης των κοινόχρηστων εγκαταστάσεων και υποδομών. Οι τακτικοί έλεγχοι διενεργούνται επιτόπου ανά διετία μετά από έκθεση της εταιρείας διαχείρισης ή του Φορέα διαχείρισης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται επιτόπου είτε μετά από αναφορά του Φορέα Διαχείρισης ή της εταιρείας είτε κατά την κρίση της ΓΓΒ οποτεδήποτε και χωρίς την υποχρέωση ειδοποίησης για τη διενέργεια του ελέγχου.

Οι Εταιρίες Ανάπτυξης και οι εκάστοτε Φορείς διαχείρισης των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. υποβάλλουν εκθέσεις κάθε δύο χρόνια από τη σύσταση του Φορέα διαχείρισης στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Οι εκθέσεις αυτές αναφέρονται:

- στην κατάσταση των υποδομών,
- στην εκτέλεση εργασιών συντήρησης σύμφωνα με τις ανάγκες λειτουργίας της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ.,

⁴⁶ <http://www.ggb.gr/Νομοθεσία/Αδειοδοτήσεις/ΑνάπτυξηΕπιχειρηματικώνΠάρκων/tabid/140/language/el-GR/Default.aspx>

- στην τήρηση των όρων λειτουργίας όπως περιλαμβάνονται στην απόφαση έγκρισης ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και στον Κανονισμό Λειτουργίας του,
- σε τυχόν παραβάσεις του νόμου αυτού, του Κανονισμού Λειτουργίας και των εγκριτικών αποφάσεων ανάπτυξης της ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. από μεμονωμένες εγκατεστημένες επιχειρήσεις καθώς και στις συνέπειες αυτών στη λειτουργία των υποδομών.

Η Εταιρία Ανάπτυξης ή ο εκάστοτε Φορέας διοίκησης μπορεί, σε έκτακτες περιπτώσεις, να υποβάλλει, εγγράφως, αναφορές στο Υπουργείο Ανάπτυξης για τους αναφερόμενους στην προηγούμενη παράγραφο λόγους.

3.13. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Τα κύρια σημεία του είναι τα εξής:

- Εισάγονται οι όροι ανάπτυξη και εκμετάλλευση ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., ξεκαθαρίζουν οι όροι διοίκηση και διαχείριση, αποσαφηνίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων.
- Η δημιουργία μιας ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. παίρνει το χαρακτήρα επενδυτικού σχεδίου, με αυξημένα όμως κοινωνικά οφέλη, άρα και με αυξημένη ενίσχυση και προστασία από τους κρατικούς πόρους και θεσμούς.
- Απλοποιείται η διαδικασία εγκρίσεων και παρακολούθησης των έργων. Επίσης, καταργούνται διαδικασίες που καθιστούσαν ανενεργό το νόμο 2545/1997 και η πείρα απέδειξε ότι είναι ανεφάρμοστες, όπως η οργάνωση πάρκων επί γης που δεν ανήκει στον επενδυτή, η σύσταση ανώνυμης εταιρείας για τη διαχείριση των ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. κλπ. Διευκολύνεται ο επενδυτής, ώστε σταδιακά και αφού εξασφαλίζει συγκεκριμένες προϋποθέσεις, να προβαίνει σε δαπάνες για μελέτες και έργα.
- Απλοποιείται στο μέγιστο βαθμό η διαδικασία και οι άδειες για εγκατάσταση επιχειρήσεων εντός ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., ώστε να γίνει

πράξη η απαίτηση για ελεύθερη επιχειρηματική δράση μέσα σε καθορισμένα πλαίσια. Ενδεικτικά, εντός ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. δεν απαιτείται Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση, άδεια εγκατάστασης, άδεια διάθεσης υγρών αποβλήτων. Για τη χαμηλή όχληση, που περιλαμβάνει το μεγάλο αριθμό των επιχειρήσεων, η έγκριση περιβαλλοντικών όρων συγχωνεύεται με την άδεια λειτουργίας, ενώ για τα επαγγελματικά εργαστήρια προβλέπεται ότι δεν απαιτείται καμία απολύτως άδεια. Αντίθετα δυσχεραίνεται η εγκατάσταση μονάδων μέσης και υψηλής όχλησης εκτός ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. ή άλλων οργανωμένων χώρων υποδοχής επιχειρήσεων.

- Ενισχύεται η διοίκηση - διαχείριση ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. που «προικίζεται» με σημαντικές αρμοδιότητες αλλά και ευθύνες. Ουσιαστικά, θα πρόκειται για αυτοδιαχείριση του πάρκου μέσα σε συγκεκριμένα όμως πλαίσια, ώστε η απαλλαγή από άδειες και εγκρίσεις να συμβαδίζει με πιο αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος.
- Προβλέπεται διαδικασία μεταβίβασης της διαχείρισης, αλλά και των κοινωφελών υποδομών στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις.
- Για τις εξωτερικές υποδομές αφενός προβλέπεται να λαμβάνονται υπόψη στη μελέτη βιωσιμότητας ως κόστος και αφετέρου προβλέπεται ο τρόπος υλοποίησής τους.
- Παράλληλα, οι επιχειρήσεις έχουν το δικαίωμα να εφαρμόσουν τις διατάξεις του νόμου και να οριστεί ο χώρος τους σαν ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ., με την ευνοϊκή ρύθμιση ότι στους κοινόχρηστους χώρους υπολογίζονται και δρόμοι, πλατείες κλπ που ήδη χρησιμοποιούνται ως τέτοιοι.
- Ειδικά για την Αττική θεσπίζονται και πολεοδομικά πλεονεκτήματα για περιοχές που θα υποστούν περιβαλλοντική εξυγίανση.
- Προβλέπονται επιχορηγήσεις για τη δημιουργία υποδομών σε ΒΙ.ΠΕ. ή ΒΙΟ.ΠΑ. και θεσπίζονται.

Από τα παραπάνω συμπεραίνω πως πλέον άνοιξαν οι δρόμοι για την προσέλκυση νέων επενδυτικών σχεδίων και τη διεύρυνση του ενδιαφέροντος νέων φορέων, κυρίως από την ιδιωτική πρωτοβουλία, για την ανάπτυξη ΒΙ.ΠΕ. και ΒΙΟ.ΠΑ. και αφετέρου στη βελτίωση των επιχειρηματικών υποδομών, σε συνδυασμό με τη μείωση της γραφειοκρατίας και την εξυγίανση υφιστάμενων βιομηχανικών συγκεντρώσεων.

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΡΙΑ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Κλάδος των Νέων Τεχνολογιών στην Ελλάδα, παρά τη σημαντικότητα του, τα τελευταία χρόνια δεν έχει αναπτυχθεί με ικανοποιητικούς ρυθμούς. Για την ενίσχυση του, λοιπόν, είναι απαραίτητη μια Εθνική Στρατηγική, η οποία πρόσθετα των άλλων Δράσεων (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας», Θεσμικές παρεμβάσεις, Αναπτυξιακά Κίνητρα, κ.λπ.), θα δίνει έμφαση στην ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών, με άμεση προτεραιότητα στη δημιουργία Τεχνοπόλεων. Η διαχρονική πολιτική των Κυβερνήσεων για την στήριξη και την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών και την προώθηση των επενδύσεων γενικότερα στη χώρα μας, θα πρέπει να βρίσκει απόλυτη εφαρμογή στην υλοποίηση Τεχνοπόλεων, οι οποίες θα συμβάλουν έμπρακτα στην επίτευξη μίας σειράς ωφελειών.

Μια άρτια και καλά οργανωμένη Τεχνόπολη στοχεύει⁴⁷:

- Στην ενίσχυση της τοπικής-κλαδικής-εθνικής οικονομίας.
- Στην ανάπτυξη θέσεων εργασίας σε κτίρια σύγχρονων τεχνολογικών και περιβαλλοντολογικών προδιαγραφών.
- Στη συσπείρωση των επιχειρήσεων του κλάδου με σκοπό την διευκόλυνση επικοινωνίας, συνεργασίας και κοινοπραξιών μεταξύ των στελεχών τους.
- Στην διεθνή αναγνώριση και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων του κλάδου.

⁴⁷ Χριστοφιλόπουλος Δ., «Πολιτιστικό Περιβάλλον - Χωρικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη», σελ. 207.

- Στην διάθεση εξοπλισμού και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, αλλά και στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών τεχνολογίας.
- Στην ανάδειξη του κλάδου σε δυναμική οικονομική οντότητα υψηλού προφίλ, συμπιέζοντας το λειτουργικό κόστος.
- Στην ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας.
- Στην ενίσχυση εξαγωγικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων.
- Στη συμμετοχή από κοινού σε κοινοτικά προγράμματα.
- Στη συνεργασία ερευνητικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις του κλάδου και αξιοποίηση της έρευνας.
- Στη εξασφάλιση στρατηγικού πλεονεκτήματος του κλάδου προς όφελος της Εθνικής Οικονομίας.
- Στην κοινωφελή προσφορά στην τοπική κοινωνία, αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα.

4.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ

Η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης αποτέλεσε μία πρώτη προσπάθεια αντίληψης της ανάπτυξης που διαφοροποιείται από τις έως τότε επικρατούσες, που θεωρούσαν την ανάπτυξη ως κάτι το καθαρά οικονομικά οριζόμενο και μέσα από μαθηματικά και θεωρητικά υποδείγματα της οικονομικής επιστήμης, και την παρουσίαζαν ως μία έννοια στην οποία άπτονται θέματα τόσο περιβαλλοντικά, όσο και οικονομικά και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Ιστορικά, η αειφόρος ανάπτυξη προέκυψε από τη Διακήρυξη της Στοκχόλμης. Το 1972, το Διοικητικό Συμβούλιο των Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων των Ηνωμένων Εθνών αναφερόταν στον ίδιο όρο ως «μία ιδέα που έχει στόχο να καλύψει τις ανθρώπινες βασικές ανάγκες χωρίς να

παραβιάσει τα καθορισμένα εξωτερικά όρια, τα οποία έχουν τεθεί στις ανθρώπινες προσπάθειες από την βιόσφαιρα»⁴⁸.

Με αυτόν τον ορισμό δίνεται μία ιδιαίτερη πρώτη έμφαση στην περιβαλλοντική ευαισθησία, η οποία πλέον επισφραγίζεται από το άρθρο της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη με το όνομα «Το κοινό μας μέλλον», στο οποίο γίνεται πλέον ρητή αναφορά στην αειφόρο ανάπτυξη ως την ανάπτυξη που μπορεί να ικανοποιήσει τις σημερινές ανάγκες χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα να μπορέσουν να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των μελλοντικών γενεών. Ο ορισμός αυτός ταυτίζεται απόλυτα με την πρώτη έκφραση της αειφορίας. Ο τελευταίος αυτός ορισμός υπογραμμίζει πως η αειφόρος ανάπτυξη έχει τρεις συνιστώσες:

- οικονομική,
- κοινωνική και
- περιβαλλοντική

οι οποίες απαιτούν ισόρροπη πολιτική συνεκτίμηση και ως τέτοιες πρέπει να αξιολογούνται. Η στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη, που εγκρίθηκε το 2001 και αναθεωρήθηκε το 2005, συμπληρώνεται, μεταξύ άλλων, από την αρχή της ένταξης των περιβαλλοντικών προβληματισμών στις ευρωπαϊκές πολιτικές που έχουν αντίκτυπο στο περιβάλλον, που αποτελεί και έναν από τους κλασσικούς παράγοντες που συντελούν στην αλλαγή που επιφέρει η ανάπτυξη, ως μια διαδικασία.

Έτσι, βάσει των παραπάνω, δύναται να καταλήξουμε σε ένα υπόδειγμα που περιγράφει συγκεκριμένα την έννοια της αειφόρου ανάπτυξης. Επιδιώκοντας την οικονομική ανάπτυξη, ο τομέας της Τεχνόπολις θεωρείται άκρως σημαντικός και οι παράμετροί της τεχνολογικής αλλαγής, της εφευρετικότητας και της επιχειρηματικότητας. Η τεχνολογική αλλαγή, υποδηλώνει αλλαγές στον τρόπο παραγωγής αλλά και

⁴⁸ http://kapodistriako.uoa.gr/stories/102_th_01/index.php?m=2

στα ίδια τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, εν γένει, παρέχοντας καλύτερο επίπεδο εξυπηρέτησης στο κοινωνικό σύνολο, κατ' επέκταση, στο πλαίσιο της σημερινής «κοινωνίας της πληροφορίας». Παρότι, δεν έχει να κάνει με τη συγκέντρωση δραστηριοτήτων και έτσι δεν πιστεύεται πως προωθεί την πόλωση ομοειδών επιχειρήσεων η πράξη δείχνει η τάση συγκέντρωσης μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά και άλλων φορέων, όπως πανεπιστημίων και οργανώσεων συνεχίζει να υφίσταται. Άλλωστε, παρά του ότι ο νέος ηλεκτρονικό-γεωγραφικός (Τεχνόπολις) χώρος που έχει δημιουργηθεί, μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο και ειδικά αυτές που έχουν κάποιο μειονέκτημα ως προς τη θέση εγκατάστασης τους, η τάση για συγκέντρωση, επαφή και ανταλλαγή πληροφοριών συνεχίζει να υπάρχει όπως ακριβώς και η τάση για αστικοποίηση και συγκέντρωση αυξάνεται ενόσω η τεχνολογία και η καινοτομία αναπτύσσονται ως τομείς.

Η κοινωνική ευημερία έχει να κάνει με μία ποικιλία παραμέτρων που σχετίζονται με το αστικό περιβάλλον, τις επιλογές των ατόμων, το δομημένο περιβάλλον, την αρχιτεκτονική και οτιδήποτε άλλο καθίστα τους ανθρώπους ευτυχείς και βοηθά στο να ημερεύουν. Μία παράμετρος που συμβάλει στην κοινωνική ευημερία είναι η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο αποτελεί κύριο παράγοντα για την ανάπτυξη περιοχών, και για την παρούσα εργασία.

Στόχος πολλών οργανισμών και φορέων είναι η επίτευξη αυτών των τριών παραμέτρων της αειφόρου ανάπτυξης. Ο ίδιος στόχος αποτελεί κύριο μέλημα και για τις τεχνόπολεις, οι οποίες φαίνεται να λαμβάνουν το ρόλο του ρυθμιστή της μεταφοράς της γνώσης και της τεχνολογικής καινοτομίας και ταυτοχρόνως, ενός σημαντικού πόλου διάχυσης της ανάπτυξης στην υπόλοιπη επικράτεια, κατ' επέκταση. Στην επόμενη ενότητα αναλύεται η έννοια της Τεχνόπολις και στην πορεία γίνεται αντιληπτή η συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ αυτής και της διάχυσης της ανάπτυξης και της αναπτυξιακής διαδικασίας, εν γένει.

4.3 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ

Οι τεχνοπόλεις, αποτελούν μία μορφή ανάπτυξης προσχεδιασμένου τύπου⁴⁹, που συνήθως αποτελεί καρπό συνδυασμού των δυνάμεων και συνεργασίας του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, όπου εργαστήρια, εταιρίες και οικονομικοί φορείς και οργανισμοί παράγουν το κατάλληλο «προϊόν» που δίνει ώθηση στην οικονομία της πληροφορίας.

Προσπαθώντας να εστιάσουμε την πραγματική υπόσταση της τεχνόπολης, συμπεραίνουμε ότι αποτελεί ένα γεωγραφικό επίκεντρο (*cluster*), όπου εταιρίες σε παρεμφερείς με την τεχνολογία δραστηριότητες συνεργάζονται με στόχο την οικονομική τους μεγέθυνση. Δηλαδή η τεχνόπολη αποτελεί ένα σχηματισμό επίκεντρου ή γεωγραφικής συγκέντρωσης, όπου οι δύο αυτοί όροι αποτελούν ακριβώς το ίδιο φαινόμενο, όπου συσχετιζόμενες και συνεργαζόμενες εταιρίες, προωθούν ζητήματα που αφορούν το επίκεντρο ή τη συγκέντρωση, εν γένει.

Υπάρχουν τρεις τύποι Τεχνοπόλεων: τα συμπλέγματα επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας (*high-tech industrial complexes*), οι «επιστημονικές» πόλεις (*science cities*) και τα τεχνολογικά πάρκα (*technology parks*), που γενικά θεωρείται ως όρος ταυτόσημος με τα επιστημονικά πάρκα (*science parks*).

4.3.1. Συμπλέγματα επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας (*high-tech industrial complexes*)

Ο πρώτος τύπος τεχνόπολης αποτελεί βιομηχανικά συμπλέγματα τα οποία όμως εστιάζουν σε ζητήματα τεχνολογίας και στηρίζονται σε ένα καινοτομικό υπόβαθρο. Στην ουσία, αυτού του τύπου οι τεχνοπόλεις αποτελούν τα κέντρα αποφάσεων των νέων βιομηχανικών χώρων.

⁴⁹Χριστοφιλόπουλος Δ., «Πολιτιστικό Περιβάλλον - Χωρικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη», σελ. 254-257.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα μίας τέτοιας τεχνόπολης, το οποίο είναι και αναγνωρισμένο στο παγκόσμιο σκηνικό είναι η *Silicon Valley*⁵⁰, ενώ άλλα τέτοια συμπλέγματα, έχουν αναπτυχθεί σχετικά πρόσφατα, και αποτέλεσαν κυρίως αποτέλεσμα μίας διαδικασίας αναγέννησης, μετασχηματισμού και επανεκβίωμαχνοποίησης παλαιότερων και υποβαθμισμένων βιομηχανικών περιοχών.

Εικόνα 7: Η Silicon Valley είναι το νότιο τμήμα του San Francisco Bay. Περιοχή της Βόρειας Καλιφόρνιας των Ηνωμένων Πολιτειών. Η περιοχή αυτή είναι η πατρίδα πολλών από τις μεγαλύτερες εταιρείες τεχνολογίας στον κόσμο

4.3.2. «Επιστημονικές» πόλεις (*sciencecities*)

Ο δεύτερος τύπος τεχνόπολης είναι ευρέως διαδομένος ως «επιστημονική» πόλη, κοινώς, δηλαδή, συμπλέγματα όπου οι οικονομικές δραστηριότητες στηρίζονται στην επιστημονική έρευνα στοχεύοντας στην επίτευξη του μεγαλύτερου βαθμού επιστημονικής ειδίκευσης μέσω συνέργειας των επιχειρήσεων. Μία πολύ γνωστή τεχνόπολη τέτοιου είδους είναι η *Tsukuba*⁵¹, στην Ιαπωνία, μόλις 40 μίλια έξω από το Τόκιο. Είναι

⁵⁰ http://en.wikipedia.org/wiki/Silicon_Valley

⁵¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Tsukuba>

ιδιαίτερα σημαντική, αποτελεί την πρώτη «τεχνόπολη», δεδομένου πως εκεί χρησιμοποιήθηκε ο όρος για πρώτη φορά, κατά τη δεκαετία του 1960. Γενικά, η περιοχή της Ασίας έχει να καταδείξει πολλά τέτοια παραδείγματα, τόσο στην Ιαπωνία, αλλά και στην Κορέα.

Εικόνα 8: Η γνωστή τεχνόπολη Tsukuba, στην Ιαπωνία.

4.3.3. Τεχνολογικό ή επιστημονικό πάρκο (*technology/scienceparks*)

Τέλος, ο τρίτος τύπος τεχνόπολης είναι αυτός του τεχνολογικού ή επιστημονικού πάρκου (*technology/scienceparks*). Ο συγκεκριμένος τύπος Τεχνοπόλεων είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος, γεγονός που φανερώνεται και από την πληθώρα συνωνύμων του όρου, μερικά από τα οποία είναι και τα «*up-market*», «*technopark*», «*businesspark*» και «*enterprisepark*».

Εικόνα 9: Το Κατάρ προωθεί την ανάπτυξη και την εμπορευματοποίηση της τεχνολογίας κατασκευάζοντας το παραπάνω Επιστημονικό & Τεχνολογικό Πάρκο.

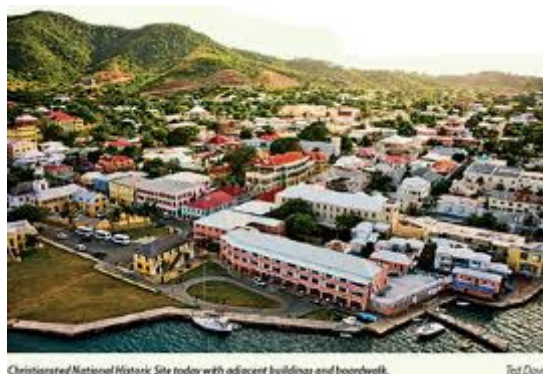
4.3.4. Στόχος των Τεχνοπόλεων

Στόχος αυτών των Τεχνοπόλεων⁵², είναι να συμβάλουν στη βιομηχανική αναζωογόνηση, σε τομείς που σχετίζονται με τις δουλείες και την παραγωγή, προσελκύοντας βιομηχανίες υψηλής τεχνολογίας σε έναν προνομιούχο χώρο.

Ωστόσο, οι περιοχές αυτές αποτελούν συγκεντρώσεις επιχειρήσεων που ασχολούνται με υψηλή τεχνολογία και έχουν ιδρυθεί και προωθηθεί μέσω κυβερνητικών οργάνων ή πανεπιστημίων. Αυτό είναι αναγκαίο γιατί οι δεσμοί μεταξύ κεφαλαίων και πανεπιστημίων ή ερευνητικών οργανισμών είναι αυτοί που προωθούν τις τεχνολογικές καινοτομίες, ακόμη ταχύτερα, αυξάνοντας σημαντικά τον ένα τύπο οικονομιών κλίμακας, βάσει της θεωρίας της οικονομικής συγκέντρωσης του *Marshall*. Αυτός είναι και ο λόγος που τα πανεπιστήμια ενθαρρύνονται συχνά από τους τοπικούς ή τους εθνικούς κυβερνητικούς φορείς προς τη δημιουργία επιστημονικών ή τεχνολογικών πάρκων, και χρησιμοποιούνται ως μία κλασική συνταγή αναπτυξιακής πολιτικής, κάτι που θα αναλυθεί καλύτερα παρακάτω. Μερικά

⁵² Ευσταθίου Π., «Βιομηχανία, Έρευνα & Ανάπτυξη», σελ. 150.

τέτοια επιστημονικά πάρκα ιδιαίτερα γνωστά είναι το *SophiaAntipolis* (εικόνα 10) στη Γαλλία και αυτό του *Cambridge* στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Εικόνα 10: Η Τεχνόπολις του Sophia Antipolis βρίσκεται στους λόφους γύρω από τις Κάννες. Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου είναι ένα σημαντικό γεγονός για τη τοπική βιομηχανία.

4.4 ΤΕΧΝΟΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης και της διεθνοποίησης⁵³, όπου το 80% περίπου των Ευρωπαίων ζουν σε πόλεις και περίπου το αυτό και σε παγκόσμιο επίπεδο και όπου πολλά κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά προβλήματα εμφανίζονται στα αστικά κέντρα, οι πόλεις φαίνεται πως λαμβάνουν σημαντικότατο ρόλο στο παγκόσμιο σκηνικό και την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Η κοινότητα μετατρέπεται κατά κύριο λόγο σε κοινότητα πόλεων παρά σε κοινότητα εθνών. Όντως, οι πόλεις αποτελούν πόλους διάχυσης της ανάπτυξης και κατά συνέπεια έναν ισχυρότατο κρίκο στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Για την προώθηση της ανάπτυξης των πόλεων, θεωρείται πως, υπάρχουν έξι παράγοντες κλειδιά. Η ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού όπως επίσης και η ύπαρξη υπηρεσιών με υψηλή τεχνολογία, η τοπική διασύνδεση με ερευνητικά ιδρύματα, η ύπαρξη εκσυγχρονισμένων υποδομών, κυρίως σε τομείς μεταφορών και τηλεπικοινωνιών καθώς και η

⁵³ Βαβίζος Γ., Μερτζίνης Α., «Περιβάλλον Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», σελ. 122-123.

ύπαρξη ενός καλαίσθητου περιβάλλοντος, είναι κύριοι παράγοντες προώθησης της ανάπτυξης και που βρίσκουν εφαρμογή στις τεχνοπόλεις.

Οι τεχνοπόλεις, που αναπτύσσονται στην περίμετρο των πόλεων, για λόγους οικονομικούς και γεωγραφικούς, γεγονός που είναι σύμφωνο με τη σύγχρονη τάση για ανάπτυξη των αστικών οικονομικών δραστηριοτήτων στην περιφέρεια των πόλεων, μπορούν να παρέχουν ικανοποιητική επάρκεια σε υποδομές, ιδιαίτερα σύγχρονες και ακριβές.

Μέσω της συνύπαρξης των εταιριών το κόστος γίνεται προσιτό για όλους, ενώ λόγω της ζήτησης μια σημαντική δεξαμενή εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού είναι διαθέσιμη στην περιοχή.

Έτσι, λοιπόν, τα οφέλη που προκύπτουν είναι φανερά για τις επιχειρήσεις αλλά και τις τεχνοπόλεις, εν γένει. Ωστόσο, οι τρεις αυτοί παράγοντες δεν προωθούν την ανάπτυξη μόνο των εταιριών, αλλά συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη των αστικών περιοχών αναφοράς τους και κατ' επέκταση στην περιφερειακή ανάπτυξη. Πολλές φορές έχει θεωρηθεί ως πολύ ικανοποιητικό μέσο προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης, μιας που, η τεχνόπολη αποτελεί, ίσως, μια ιδανική μέθοδο για την «εμφύτευση και τη δημιουργία οικονομικών επικέντρων, βασιζόμενα στην καινοτομία, με στόχο την ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών». Πρακτικά, αυτό γίνεται μέσω της παροχής εργασίας σε μεγάλο αριθμό ατόμων αλλά και την προώθηση καινοτομιών που συμβάλλουν, στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων.

Αυτό, πάντως, που δημιουργεί ιδιαίτερη αισιοδοξία μέσω του σχήματος της τεχνόπολης είναι η προώθηση της περιβαλλοντικής προστασίας. Πολλές φορές, η ύπαρξη οργανωμένων σχημάτων που προωθούν τα ζητήματα των εταιριών φροντίζουν τόσο για την ύπαρξη καλαίσθητου χώρου αλλά και υγιά, ενώ γίνονται οργανωμένες προσπάθειες μέσω συλλογικών ρυθμίσεων για τη μείωση της ρύπανσης. Τέτοιες χαρακτηριστικές προσπάθειες έλαβαν χώρα στη *SiliconValley*, όπου

ορισμένοι οργανισμοί προσπαθούν συνεχώς για τη μείωση της ρύπανσης που δέχεται το περιβάλλον καθημερινά από τη δραστηριότητα της τεχνόπολης. Οι οργανισμοί αυτοί έχουν επιτύχει σημαντικούς, όπως η απαγόρευση της χρήσης τριχλωροαιθυλενίου (TCE), μιας χημικής ουσίας ιδιαίτερα επιβλαβούς για τους βιοτικούς οργανισμούς που μολύνει κυρίως τα ύδατα και προκαλεί καρδιακή αρρυθμία και χαλάρωση των μυών.

Στον τομέα αυτό, κύριο ρόλο έχει η τεχνόπολη της *Tsukuba*. Το σημαντικό με τη συγκεκριμένη τεχνόπολη είναι πως έχει καταφέρει να επιτύχει το συνδυασμό προώθησης της τεχνολογίας και της καινοτομίας με την προστασία και διατήρηση ενός κηρυγμένου εθνικού πάρκου και της λίμνης *Kasumigaura*, συμβάλλοντας σημαντικά στη διατήρηση του φυσικού τοπίου, των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων.

Πέραν, όμως, των άμεσων μεθόδων προστασίας, η πολεοδόμηση των Τεχνοπόλεων φαίνεται να δημιουργεί ένα ικανοποιητικό και πράσινο χώρο. Στην τελευταία τεχνόπολη για την οποία έγινε λόγος, αυτό φαίνεται αρκετά έντονα, μιας που την προώθηση του χώρου και την προσέλκυση επιχειρήσεων έχει κατασκευαστεί σε ένα τοπίο που προσομοιάζει το φυσικό κόσμο, με περίπου 70% πράσινων και υδάτινων επιφανειών και άφθονες φυτεύσεις. Μπορεί ο στόχος να μην είναι, πάντα, η περιβαλλοντική ευαισθησία, ούτε να γίνεται με βάση μια λογική «περιβαλλοντικού κεκτημένου» και τα κίνητρα να είναι κυρίως οικονομικά. Ωστόσο, το αποτέλεσμα είναι φιλικό προς το περιβάλλον και συμβάλλει, συνάμα, στην προώθηση της ικανοποίησης των ατόμων που εργάζονται και δουλεύουν εκεί, βελτιώνοντας το επίπεδο ζωής τους, που πιστεύεται πως είναι ένας βασικός παράγοντας της προώθησης της ανάπτυξης.

Όλα τα παραπάνω είναι βασικά θετικά αποτελέσματα των Τεχνοπόλεων στα οποία έρχεται να προστεθεί η μείωση των απωλειών ενέργειας, λόγω της μείωσης του δικτύου παροχής ενέργειας και της κοινής

χρήσης δραστηριοτήτων. Αυτό είναι κάτι που επιτυγχάνεται λόγω της γειννίαςσης των επιχειρήσεων και της κτιριακής υποδομής τους.

Όπως φαίνεται, δηλαδή, από τη σύντομη επισκόπηση του ζητήματος, η τεχνόπολη ως δομή, μπορεί να συμβάλει τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και την οικονομική ανάπτυξη, που αποτελούν δύο από τους βασικούς άξονες της έννοιας της αειφόρου ανάπτυξης. Το επίσης, σημαντικό, είναι πως μέσω της τεχνόπολης προωθούνται τόσο δημόσια όσο και ιδιωτικά ζητήματα, κάτι που αποτελεί ένα άλλο χαρακτηριστικό της αειφόρου ανάπτυξης, αφού «συμφιλιώνει» τα δημόσια και τα ιδιωτικά οφέλη, ενώ συμβάλλει στην κοινωνική ευημερία που είναι άκρως σημαντικό για τη θεώρηση μιας περιοχής ως αναπτυγμένης, εξ ορισμού.

Όλα τα παραπάνω επιτρέπουν να θεωρηθεί η τεχνόπολη ως μια ορθή πολιτική βιωσιμότητας που θα πρέπει με την πάροδο των ετών να γίνει πιο διαδομένη και στην Ελλάδα στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού και χωρικού σχεδιασμού της, με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας μας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεις αποτελούν μια χωρική δομή, που συνήθως είναι καρπός συνδυασμού των δυνάμεων και συνεργασίας του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, όπου εργαστήρια, εταιρίες και οικονομικοί φορείς και οργανισμοί παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες, συμβάλλοντας στην ώθηση της οικονομίας της πληροφορίας. Γενικά, υπάρχει η πεποίθηση πως μπορούν να λειτουργήσουν ως πόλος ανάπτυξης, ωστόσο, δίνεται έμφαση στο καθαρά οικονομικό σκέλος των όρων και όχι στη γενικότερη έννοιά τους. Έτσι, στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται προσπάθεια να συζητηθεί και το ζήτημα της περιβαλλοντικής προστασίας και το κατά πόσο και εφόσον υπάρχουν συστηματικές μέθοδοι προώθησης των ζητημάτων της αειφορίας μέσω των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων.

Οι ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεις είναι χωρικές δομές επικέντρου όπου συγκεντρώνεται οικονομική δραστηριότητα που εστιάζει σε ζητήματα υψηλής τεχνολογίας.

Αυτό γίνεται λόγω των θετικών επιδράσεων για τις εταιρίες, οι οποίες κερδίζουν ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων που είναι εκτός αυτών. Χρηματοδοτούμενες από κυβερνητικούς φορείς ή πανεπιστημιακά ιδρύματα (ιδιαίτερα στις Τεχνοπόλεις), με τα τελευταία να στηρίζουν τη δραστηριότητα, οι ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεις συμβάλουν τόσο στην ενίσχυση της οικονομικής βάσης των περιοχών και ταυτοχρόνως στην επίτευξη περιβαλλοντικής προστασία που συμβάλλει, με τη σειρά της, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Αυτές, άλλωστε, είναι δύο χαρακτηριστικές παραμέτρους που ως αποτέλεσμα δεν έχουν άλλο από την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης των ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ. και Τεχνοπόλεων, στο πλαίσιο της αειφορίας και ως εκ τούτου την ανάπτυξη και

των ευρύτερων περιοχών τους, τόσο αστικές όσο και εξωαστικές. Πιστεύεται πως η συγκεκριμένη πολιτική, που υποστηρίζεται έντονα κατά τα τελευταία χρόνια από αρκετές τοπικές και εθνικές κυβερνήσεις, έχει επιδείξει πολλά θετικά, όπως κομίζεται από την πράξη, και θεωρείται πως μπορεί να προσφέρει ακόμη σημαντικότερα οφέλη με την ευρεία και συστηματική εφαρμογή της σε επίπεδο χωροταξικών ρυθμίσεων του χώρου, δράση που πρέπει να προωθείται και να επικαιροποιείται ανά τακτά διαστήματα, με σκοπό την πρόληψη τυχόν αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, τις πόλεις μας και τις ζωές μας. Βέβαια όπως διαπιστώσαμε η ΕΠΕ, όπως ασκείται σήμερα, χρησιμοποιείται ως εργαλείο για την υποβοήθηση αποφάσεων και όχι ως εργαλείο λήψης αποφάσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

■ ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

- Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ., Πιτσιάβα – Λατινοπούλου Μ., (2007), «Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές. Για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη», Εκδόσεις: Κριτική.
- Μελισσάς Δ., (2010), «Οι Χρήσεις Γης και το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο», Εκδότης: Σάκουλα ΑΕ.
- Τσαλικίδης Γ., Αθανασιάδου Ε., (2009), «Αειφορικός Σχεδιασμός Χρήσεων Γης. Τοπίο & Περιβάλλον», Εκδότης: Γαρτάγανης Διονύσιος.
- Χριστοφιλόπουλος Δ., (2002), «Πολιτιστικό Περιβάλλον - Χωρικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη», Εκδότης: Σάκκουλας Π.Ν..
- Ευσταθίου Π., (2007), «Βιομηχανία, Έρευνα & Ανάπτυξη», Εκδότης: Παπαζήσης ΑΕΒΕ.
- Βαβίζος Γ., Μερτζίνης Α., (2002), «Περιβάλλον Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων», Εκδότης: Παπασωτηρίου Α.Ε..

■ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

- Holder I., (2004), «Περιβαλλοντική Εκτίμηση: Ο κανονισμός της διαδικασίας λήψης αποφάσεων», Oxford University Press.
- Jay S., Jones C., Slinn P., Wood C., (2007), «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων: Αναδρομή και Προοπτική περιβαλλοντικών επιπτώσεων Αναθεώρηση».

- Lenzen M., Murray S., Korte B., Dey C., (2003), «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων επιπτώσεων - μια μελέτη περίπτωσης με χρήση εισροών-εκροών, περιβαλλοντικών επιπτώσεων».
- Shepherd A., Ortolano L., (1996), «Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, περιβαλλοντικών επιπτώσεων».
- Fernandes J., (2000), «Η διαδικασία ΕΠΕ, οικολογία τοπίου και διαχείριση της διατήρησης - Αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων σε μια διαδικασία ΕΠΕ αυτοκινητόδρομου, περιβαλλοντικών επιπτώσεων».
- Daniel S., Tsoulfas G., Pappis C., Rachaniotis N., (2004), «Η ομαδοποίηση και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαφόρων περιβαλλοντικών μεθόδων εκτίμησης των επιπτώσεων, οικολογικοί δείκτες».
- Peche R., Rodriguez E., (2009), «διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων: Μια νέα προσέγγιση που βασίζεται στην ασαφή λογική περιβαλλοντικών επιπτώσεων».
- Wilson L., (1998), «Μια πρακτική μέθοδος για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Έλεγχοι Αξιολόγηση».
- Schlosberg D., (2007), «Καθορισμός Περιβαλλοντικής Δικαιοσύνης: Θεωρίες, Κινήματα, και Φύση».
- Miller J, Tyler G., (2003), «Περιβαλλοντική Επιστήμη: Δουλεύοντας με τη Γη (9^η έκδοση.)».
- Brayad B., (1995), «Περιβαλλοντική δικαιοσύνη».
- Schlosberg D., (2007), «Καθορισμός Περιβαλλοντικής Δικαιοσύνης: Θεωρίες, Κινήματα, και Φύση».
- Chavis F., Goldman A., Charles L., (1987), «Τοξικά Απόβλητα και Φυλή στις Ηνωμένες Πολιτείες: Μια Εθνική Έκθεση για τις

φυλετικές και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των Κοινοτήτων με επικίνδυνων χώρων αποβλήτων. Επιτροπή για τη Φυλετική Δικαιοσύνη.

- Cole L., Sheila F., (2001), «Από το μηδέν: Περιβαλλοντικός Ρατσισμός και η άνοδος του περιβαλλοντικού κινήματος Δικαιοσύνης.

■ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ – ΜΕΛΕΤΕΣ

- Σιούτη Γ., «Το άρθρο 24 του Συντάγματος και η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης. Καθηγήτριας του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών:
http://kapodistriako.uoa.gr/stories/102_th_01/index.php?m=2

■ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- Wikipedia, the free encyclopedia:
 - ➔ http://en.wikipedia.org/wiki/Industrial_park#cite_note-1
 - ➔ http://en.wikipedia.org/wiki/Silicon_Valley
 - ➔ <http://en.wikipedia.org/wiki/Tsukuba>
- Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας»:
<http://www.antagonistikotita.gr/greek/programme.asp>

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), «Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ»:
http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/job_creation_measures/l60015_el.htm
- Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, «Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων»:
<http://www.ggb.gr/Νομοθεσία/Αδειοδοτήσεις/ΑνάπτυξηΕπιχειρηματικώνΠάρκων/tabid/140/language/el-GR/Default.aspx>